

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

MESTA STARÁ ĽUBOVŇA

2021 – 2024

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Milí Staroľubovníania

PhDr. Ľuboš Tomko
primátor mesta Stará Ľubovňa

Pracovná skupina

Koordinátor

Mgr. Mária Raššová, vedúca oddelenia sociálnych vecí a bytovej politiky MsÚ

Odborná konzultantka

PhDr. Anna Lazorčáková, riaditeľka ÚPSVaR Stará Ľubovňa, členka komisie sociálnych vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva pri MsZ

Členovia pracovnej skupiny

MUDr. Marta Benková, poslankyňa MsZ, členka komisie sociálnych vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva pri MsZ

Mgr. Peter Hrebík, poslanec MsZ, predseda komisie sociálnych vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva pri MsZ

PhDr., PaedDr. Danko Matiová, PhD., riaditeľka Sociálnej poisťovne - pobočka Stará Ľubovňa, členka komisie sociálnych vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva pri MsZ

Mgr. Ľudmila Smreková, členka komisie sociálnych vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva pri MsZ

Mgr. Ľudmila Stašáková, zástupkyňa ETP Slovensko, členka komisie sociálnych vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva pri MsZ

MUDr. Nadežda Suchá, poslankyňa MsZ, členka komisie sociálnych vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva pri MsZ

Mgr. Ján Tomus, štatutárny zástupca DSS v Brezovičke, poslanec MsZ, člen komisie sociálnych vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva pri MsZ

Mgr. Zuzana Holíková, pracovníčka oddelenia sociálnych vecí a bytovej politiky MsÚ

Na príprave dokumentu ďalej spolupracovali:

Mgr. Silvia Šulcová, Mgr. Michala Musalová, Mgr. Bibiána Kundľová, Mária Motýľová, Katarína Pavelčáková a členovia fokusových skupín.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Obsah

1	PODSTATA KOMUNITNEHO PLÁNOVANIA	6
1.1	Účastníci komunitného plánovania	7
1.2	Ciele komunitného plánu sociálnych služieb	7
1.3	Cieľové skupiny komunitného plánu	8
1.4	Fázy komunitného plánovania	9
1.5	Metódy získavania informácií	10
1.6	Východiská a dokumenty nadväzujúce na tvorbu komunitného plánu	11
2	SOCIÁLNE SLUŽBY	13
2.1	Národné priority rozvoja sociálnych služieb do roku 2020	13
2.2	Právny rámec poskytovania sociálnych služieb v SR	14
3	DEMOGRAFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ ÚDAJE MESTA STARÁ ĽUBOVŇA	17
3.1	Základná charakteristika	17
3.2	Vývoj počtu obyvateľov, prirodzený pohyb populácie a migrácia obyvateľstva	17
3.3	Veková štruktúra obyvateľov mesta	17
4	ANALÝZA STAVU POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	18
4.1	Mesto Stará Ľubovňa	18
4.1.1	Opatrovateľská služba	18
4.1.2	Stravovanie seniorov a občanov so zdravotným postihnutím	20
4.1.3	Podpora seniorov	21
4.1.4	Inštitút osobitného príjmu	22
4.1.5	Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela	24
4.1.6	Riešenie priestupkov záškoláctva	25
4.1.7	Poskytovanie jednorazovej dávky sociálnej pomoci	25
4.1.8	Bytová politika	26
4.1.9	Finančné prostriedky poskytované Mestom Stará Ľubovňa na sociálnu oblasť ...	27
4.1.10	Terénna sociálna práca, komunitné centrum, miestna občianska poriadková služba	27
4.2	Iní poskytovatelia sociálnych služieb na území mesta	29
4.2.1	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	29
4.2.2	Dom sv. Anny	37
4.2.3	Občianske združenia	37
4.2.4	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti ŠIAS, spol.s.r.o.	38
4.2.5	Vzdelávanie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	38
4.2.6	ETP Slovensko v Starej Ľubovni	40
4.2.7	Domov pre seniorov	41
4.2.8	Centrum pre rodiny s deťmi Spišská Belá	42
4.2.9	Spišská katolícka charita v Starej Ľubovni	43
4.2.10	Prepravná služba	43
4.3	Iní poskytovatelia sociálnych služieb v regióne	44
5	TRESTNÁ ČINNOSŤ MLÁDEŽE	47
6	VÝSTUPY Z FOKUSOVÝCH SKUPÍN	49
7	DOTAZNÍK – ANALÝZA POŽIADAVIEK OBYVATEĽOV	53
8	SWOT ANALÝZY	60
8.1	SWOT analýza – Rodiny s deťmi a mládež	60
8.2	SWOT analýza – Osoby so zdravotným postihnutím	61
8.3	SWOT analýza – Seniori	62
8.4	SWOT analýza – Rómska komunita a osoby v ťažkých životných situáciách	63

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

9	IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH PROBLÉMOV	64
10	VÍZIE, CIELE, PRIORITY A OPATRENIA	65
11	AKČNÝ PLÁN	66
12	ZÁVER.....	72
13	POUŽITÁ LITERATÚRA	73
14	PRÍLOHY	74
15	DOTAZNÍK.....	78

1 PODSTATA KOMUNITNEHO PLÁNOVANIA

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 predstavujú nástroj štátnej politiky na smerovanie a prezentovanie východiskových systémových záujmov, úloh a podporných opatrení vlády Slovenskej republiky v oblasti sociálnych služieb. Reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanom, ku ktorým patrí predovšetkým rozvoj rôznorodých služieb starostlivosti na komunitnej úrovni, vrátane potreby modernizácie sociálnych služieb. Potvrďuje sa nimi zároveň hlavné poslanie sociálnych služieb, ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám na komunitnej úrovni, poskytovanie služieb v domácom prostredí s dôrazom na dostupnosť sociálnych služieb a ich dlhodobú finančnú udržateľnosť a efektívnosť.

Zákon č. 448/ 2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá povinnosť obciam a mestám plánovať sociálne služby na základe komunitného plánovania. Podľa § 83 ods. 2: „Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza”

Podľa zákona o sociálnych službách poskytovanie sociálnych služieb sa považuje za služby vo verejnom záujme. Mesto Stará Ľubovňa vstupuje do procesu komunitného plánovania sociálnych služieb ako zadávateľ sociálnych služieb, čo znamená, že služby poskytuje alebo zabezpečuje prostredníctvom iných poskytovateľov sociálnych služieb a podieľa sa na spolufinancovaní.

Hlavným nástrojom komunitného plánovania je Komunitný plán sociálnych služieb, ktorý stanovuje krátkodobé ciele a priority a smeruje k dosiahnutiu dlhohodej vízie rozvoja sociálnych služieb v regióne. Jeho náplňou je identifikovať sociálne problémy mesta a zvoliť stratégiu ich riešenia so zreteľom na klienta, poskytovateľov služieb a objednávateľov sociálnych služieb.

Spoločnosť je zložitý systém, ktorého štruktúru tvoria ľudia, inštitúcie, organizácie, ktoré sú vzájomne prepojené zložitou sústavou činností a vzťahov. V rámci spoločnosti sa vyčleňujú zoskupenia, ktoré majú geografický, politický, sociálny alebo ekonomický spoločenský aspekt. Týmto zoskupeniam môžeme priradiť termín komunita. Sociálna komunita nesie prevažne znaky sociálneho znevýhodnenia. Práve komunitné plánovanie a plánované sociálne služby sú určené pre ľudí v nepriaznivej životnej situácii, odkázaných na pomoc a podporu inej osoby či pre jednotlivcov, alebo skupiny, ktoré sa náhle ocitli v krízovej životnej situácii a potrebujú pomoc.

Toto plánovanie umožňuje spracovávať rozvojové materiály pre rôzne oblasti verejného života na úrovni mesta. Je to spôsob plánovania sociálnych služieb tak, aby zodpovedali miestnym špecifickým požiadavkám a potrebám jednotlivých občanov. Jedná sa o otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Komunitné plánovanie je dlhodobý dynamický proces, ktorý pružne reaguje na zmenu okolností, zmenu legislatívy, sociálneho prostredia a správania sa prijímateľov sociálnych služieb.

Prínosy komunitného plánovania:

- zapojenie účastníkov systému sociálnych služieb – t.j. prijímateľa, poskytovateľa a zadávateľa do prípravy a uskutočňovania plánu sociálnych služieb,
- zvyšuje podiel občanov na rozhodovacom procese o spôsobe ich zabezpečenia,
- komunitný plán zaisťuje, aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám a reagovali na miestne odlišnosti.

1.1 Účastníci komunitného plánovania

Jednou zo základných podmienok pre úspešný proces komunitného plánovania je zapojenie troch skupín účastníkov:

- objednávateľov sociálnych služieb,
- poskytovateľov sociálnych služieb,
- prijímateľov (užívateľov) sociálnych služieb.

Objednávateľ sociálnych služieb je zodpovedný za zaistenie sociálnych služieb v danej komunite. Objednávateľom sú najmä obce a vyššie územné celky, v ktorých kompetencii je sociálna oblasť. V našom prípade je to mesto Stará Ľubovňa.

Poskytovateľ sociálnej služby je subjekt poskytujúci sociálne služby (na základe podmienok stanovených zákonom).

Prijímateľ sociálnej služby je osoba, ktorá využíva sociálne služby, pretože sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu.

Zmyslom komunitného plánovania, najmä v obciach, je aktivácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným spôsobom. Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

- Aké sociálne služby je potrebné vytvoriť?
- Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
- Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

1.2 Ciele komunitného plánu sociálnych služieb

- zdefinovať plány, predstavy a možnosti poskytovateľov sociálnych služieb,
- poznať požiadavky a potreby príjemcov (klientov, obyvateľov mesta),
- rozšíriť a skvalitniť poskytované sociálne služby a v čo najväčšej miere pomôcť všetkým cieľovým skupinám,
- koordinovať postupy a potreby v oblasti sociálnych služieb,
- zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb v meste,
- posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých občanov v meste,
- predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín.

1.3 Cieľové skupiny komunitného plánu

Cieľovými skupinami, ktorými sa komunitný plán sociálnych služieb zaoberá, sú skupiny obyvateľov, ktoré sa nachádzajú v nepriaznivej životnej situácii, krízovej sociálnej situácii, sú sociálne vylúčené alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené sociálnym vylúčením.

Cieľové skupiny boli spolu s účastníkmi procesu komunitného plánovania v súlade s platnou legislatívou a potrebami mesta rozdelené nasledovne:

- osamelí občania bez prístrešia,
- dysfunkčné rodiny s deťmi,
- ohrozené deti, mládež a mladí dospelí,
- občania so zdravotným postihnutím,
- občania marginalizovaných rómskych komunít,
- občania v dôchodkovom veku.

Osamelí občania a občania bez prístrešia

Osamelí občania a občania bez prístrešia sú fyzické osoby, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením, majú obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy. Nachádzajú sa v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb pre svoje životné návyky alebo pre spôsob života.

Dysfunkčné rodiny s deťmi

Dysfunkčné rodiny sú rodiny, v ktorých je narušená ich funkcia, je ohrozený vývin detí, rodina nie je schopná riešiť problémy. Väčšinou ide o rodičov závislých na alkohole, rodiny v rozvodovom konaní a rodiny po rozvoде, rodiny s povrchným záujmom o deti a rodiny s veľmi nízkymi príjmami.

Ohrozené deti, mládež a mladí dospelí

Ohrozené deti, mládež a mladí dospelí pre účely plánovania sociálnych služieb je cieľová skupina osôb, ktorá sa nachádza v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorú je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa jednotlivé ohrozené deti, mládež a mladí dospelí nachádzajú.

Občania so zdravotným postihnutím

Občania so zdravotným postihnutím sú obyvatelia mesta, ktorí sa ocitli v nepriaznivej alebo krízovej sociálnej situácii, na základe sociálneho posudku a lekárskeho posudku vypracovaného posudzujúcim lekárom sú odkázaní na poskytovanie sociálnej služby. Sú to aj zdravotne postihnutí občania, ktorí prostredníctvom svojich zástupcov požadujú od samosprávy naplnenie svojich potrieb v súlade s princípom rovnakého zaobchádzania.

Občania marginalizovaných rómskych komunít

Život týchto komunít je v mnohých prípadoch poznačený nevyhovujúcimi podmienkami na bývanie, absentujúcou základnou infraštruktúrou, nízkym vzdelaním, nízkou zamestnanosťou a zamestnateľnosťou, ako i separáciou a segregáciou v niektorých prípadoch zapríčinenou vlastným nezaujmom.

Občania v dôchodkovom veku

Občania v dôchodkovom veku, ktorí dovŕšili vek nároku na starobný dôchodok. Ide častokrát o osamelých obyvateľov, ktorí sú často odkázaní na pomoc a asistenciu širšieho okolia.

1.4 Fázy komunitného plánovania

1. etapa – termín september 2020

A/ Komisia zložená z interných zamestnancov

Úlohou pracovnej skupiny bolo vypracovať osnovu tvorby komunitného plánu, zber štatistických údajov a materiálov potrebných na zapracovanie a analýzu súčasného stavu, základné charakteristiky, oslovenie súčasných poskytovateľov sociálnych služieb za účelom získania aktuálnych informácií o výkone sociálnej činnosti (zameranie, kapacity, obsadenosť miest, poradovníky), spracovávanie získaných informácií.

B/ Komisia sociálnych vecí a bytovej politiky pri MsZ

Úlohou Komisie sociálnych vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva pri MsZ bolo zadefinovať vízie, ciele, priority a opatrenia, navrhnúť pracovné skupiny podľa zamerania, napr. rodiny s deťmi a mládež, osoby so zdravotným postihnutím, seniori, občania marginalizovaných komunít a pod., stretnutia pracovných skupín a spracovanie výstupov z nich (SWOT analýzy, návrhy)

2. etapa – Oslovenie odbornej verejnosti, ktorá pripomienkuje dokument - termín - október 2020

Priebežne spracovávané informácie a výstupy boli zasielané odborníkom na pripomienkovanie.

3. etapa – Zverejnenie zámeru komunitného plánu pre širokú verejnosť - termín- november 2020

Zverejnenie návrhu komunitného plánu na webovej stránke mesta a v miestnych novinách pre pripomienkovanie verejnosťou.

4. etapa – Zapracovanie pripomienok a spracovanie definitívneho návrhu, ktorý bude predložený na MsZ dňa 10.12.2020

5. etapa – Realizácia opatrení – monitoring a aktualizácia komunitného plánu sociálnych služieb

1.5 Metódy získavania informácií

V rámci komunitného plánovania a spracovávania samotného dokumentu Komunitného plánu sociálnych služieb Mesta Stará Ľubovňa na roky 2021-2024 boli využité viaceré metódy získavania informácií.

1. **Zber štatistických údajov** – predovšetkým oslovením príslušných inštitúcií a z databáz Mestského úradu.
2. **Fokusové skupiny** – išlo o stretnutia zástupcov z radov odborníkov, poskytovateľov služieb a klientov (prijímateľov) z rozličných oblastí formou facilitovaných diskusií pod vedením moderátora. Výhodou tejto metódy bolo získanie rôznych uhlov pohľadu na problematiku aj vďaka interakcii medzi účastníkmi. Celkovo boli zriadené štyri fokusové skupiny podľa zamerania, pričom rozumieme, že jednotlivé témy sa navzájom prelínajú a ovplyvňujú.

Pracovné skupiny a termíny ich stretnutí :

- *pracovná skupina* – „*Rodiny s deťmi a mládež*“ – 8.júl 2020
- *pracovná skupina* „*Osoby so zdravotným postihnutím*“ - 15. júl 2020
- *pracovná skupina* „*Seniori*“ - 22.júl 2020
- *pracovná skupina* „*MRK a osoby v ťažkých životných situáciách*“ – 12.august 2020

3. **Komunikácia s poskytovateľmi sociálnych služieb** – poskytovatelia sociálnych služieb na celom území okresu boli kontaktovaní osobne, telefonicky a emailovou formou, aby v krátkosti charakterizovali svoju činnosť a uviedli kontaktné údaje, ktoré boli zaradené do predkladaného dokumentu. Cieľom bolo vytvoriť celistvý obraz poskytovaných sociálnych služieb nielen v meste.
4. **Dotazníkový prieskum** – dotazníkové zisťovanie bolo realizované v priebehu mesiaca október 2020. V tomto prípade bola zvolená online verzia dotazníka vzhľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu. Link na dotazník bol zverejnený na webovej stránke mesta, zdieľaný na komunikačných portáloch, informácia o dotazníku vyšla v miestnych novinách, vo forme letákov aj v ambulanciách detských lekárov, kde bol zisťovaný predovšetkým záujem o zriadenie detských jasí. Možnosť vyjadriť svoj názor mali aj dôchodcovia prostredníctvom svojich klubov, ktoré boli o realizácii dotazníkového prieskumu informované. Celkovo sa do dotazníkového zisťovania zapojilo 92 obyvateľov.

1.6 Východiská a dokumenty nadväzujúce na tvorbu komunitného plánu

Na úrovni EÚ sociálnu politiku a jej plánovanie vymedzujú nasledovné dokumenty:

Amsterdamská zmluva – hlava IX, články 136 – 145. Amsterdamská zmluva posilňuje základné princípy, ako sú ľudské práva a sociálne práva.

Lisabonská zmluva – program radikálnej obnovy EÚ v ekonomickej a sociálnej oblasti.

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Dohovor o právach dieťaťa.

Európska sociálna charta.

Na úrovni SR sociálna politika a plánovanie sociálnych služieb sú vymedzené v nasledovných dokumentoch:

Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 – 2020 – OP Ľudské zdroje 2014 – 2020 – ciele:

1. Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020 (zo 65% v rokoch 2011 až 2013),
2. znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020 (z 20,5% v roku 2012).

Na formulované ciele a nástroje v EÚ by mali byť opatrenia v sociálnej oblasti zamerané na prechod od inštitucionálnej starostlivosti ku komunitnej, s využitím európskych štrukturálnych a investičných fondov na podporu rozvoja komunitných služieb a na zvyšovanie povedomia o situácii ľudí so zdravotným postihnutím žijúcich v špecializovaných zariadeniach, najmä detí a starých ľudí. V súlade s odporúčaním Európskej komisie finančné zdroje EŠIF sa majú využívať predovšetkým na vytváranie nových služieb založených na komunitnom princípe. Služby vytvorené a poskytované danou komunitou majú prioritne slúžiť pre jej členov, čím sa zachovávajú ich prirodzené sociálne vzťahy.

Národný program reforiem – SR 2020

Zariadenia starostlivosti o deti a zamestnávanie žien – s cieľom podporiť zamestnanosť matiek s deťmi.

Zamestnanosť a sociálna inklúzia – opatrenia v oblasti zamestnanosti a sociálnej inklúzie sa zameriavajú na pokračovanie reformy služieb zamestnanosti a podporu starostlivosti o deti v kontexte trhu práce.

Sociálne služby – zlepšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb diverzifikáciou financovania poskytovateľov sociálnych služieb a jednoznačnejším vymedzením kompetencií zodpovedných subjektov. Prijat' kroky v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020, ktoré stanovili dlhodobé ciele rozvoja sociálnych služieb na Slovensku.

Podpora marginalizovaných rómskych komunit – významnými nástrojmi riešenia viacnásobne znevýhodneného postavenia marginalizovaných rómskych komunit sú terénna sociálna práca a komunitné centrá. Oba nástroje podporujú integráciu zraniteľných skupín do spoločnosti,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

hlavne zabezpečenie prístupu ku kvalitnému predškolskému a školskému vzdelávaniu, k zamestnanosti a zdravotnej starostlivosti.

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2020-2025

Ďalšie dokumenty ovplyvňujúce tvorbu komunitného plánu a rozvoja sociálnych služieb

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020

Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím

Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020

Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020

Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 - 2020

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov

2 SOCIÁLNE SLUŽBY

Poskytovanie sociálnych služieb upravuje zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov. Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopností fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

2.1 Národné priority rozvoja sociálnych služieb do roku 2020

Cieľom Národných priorít je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike v rokoch 2015 – 2020 cestou formulovania základných priorít tohto rozvoja, predpokladov na dosiahnutie týchto priorít a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia.

Špecifickými cieľmi Národných priorít sú:

- zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe,
- deinštitucionalizovať sociálne služby,
- presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Predpokladá sa, že národné priority si následne obce, mestá a samosprávne kraje rozpracujú vo svojich koncepčných a plánovacích dokumentoch. Na základe dôslednej analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb, rovnako požiadaviek a potrieb ich prijímateľov a prijímateľiek, si stanovujú ciele a priority, následne úlohy a opatrenia rozvoja sociálnych služieb vo svojom územnom obvode na najbližšie obdobie.

2.2 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb v SR

Zákon o sociálnych službách nanovo upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Za neprimeranú sociálnu situáciu sa považuje stav sociálnej núdze občana – fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza z dôvodu, že nemá zabezpečené základné životné potreby pre svoje životné návyky, pre spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre dovŕšenie dôchodkového veku, pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Poskytovatelia sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce právnické osoby zriadené alebo založené obcou, alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Garantmi poskytnutia alebo zabezpečovania sociálnej služby fyzickej osobe sú obce a samosprávne kraje podľa ich delenej pôsobnosti ustanovenej zákonom o sociálnych službách, a to tak, že sociálnu službu poskytnú sami, resp. prostredníctvom právnickej osoby zriadenej alebo založenej obcou, alebo samosprávnym krajom, alebo následne u iného verejného alebo neverejného poskytovateľa sociálnych služieb.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené. Odborné činnosti, ktorými sú sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia, je možné poskytovať aj samostatne. Zároveň poskytovateľ môže vykonávať aj iné činnosti, ako upravuje zákon, ktoré zvýšia kvalitu sociálnej služby.

Sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez dosiahnutia zisku, avšak zákon umožňuje poskytovanie sociálnych služieb aj v rámci činností s cieľom dosiahnutia zisku zo živnosti alebo podnikaním.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené.

Sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - nízkoprahové denné centrum,
 - integračné centrum,
 - komunitné centrum,
 - nocľaháreň,
 - útulok,
 - domov na polceste,
 - zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- služba na podporu zosúladžovania rodinného života a pracovného života a rovnaká služba v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
- služba včasnej intervencie.

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
 - zariadenie podporovaného bývania,
 - zariadenie pre seniorov,
 - zariadenie opatrovateľskej služby,
 - rehabilitačné stredisko,
 - domov sociálnych služieb,
 - špecializované pracovisko,
 - denný stacionár,
2. domáca opatrovateľská služba,
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská a predčitateľská služba,
5. tlmočnická služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok.

Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:

- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
- krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

Podporné služby:

- odľahčovacia služba,
- pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
- denné centrum,
- podpora samostatného bývania,
- jedáleň,
- pracovňa,
- stredisko osobnej hygieny.

Zákon o sociálnych službách v § 80 taxatívne upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať a zabezpečovať rôzne druhy sociálnych služieb a zriaďovať a zakladať zariadenia.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Do pôsobnosti obce patria tieto druhy sociálnych služieb:

- nocľaháreň,
- nízkoprahové denné centrum,
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- denný stacionár,
- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- odľahčovacia služba,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa (terénnou aj ambulantnou formou),
- komunitné centrum,
- denné centrum,
- jedáleň,
- pracovňa,
- stredisko osobnej hygieny.

Obec môže zriaďovať a zakladať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby, ktoré môže účelne a vhodne spájať. Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Sociálnej služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

3 DEMOGRAFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ ÚDAJE MESTA STARÁ ĽUBOVŇA

3.1 Základná charakteristika

Poloha: východné Slovensko

Kraj: Prešovský

Rozloha: 3 079 ha

Hustota obyvateľstva na 1 km²: 529,26/km

Počet obyvateľov k 31.12.2019: 16 156

3.2 Vývoj počtu obyvateľov, prirodzený pohyb populácie a migrácia obyvateľstva

V sledovanom období dochádza v Starej Ľubovni len k miernej zmene počtu obyvateľov.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov

2017	2018	2019	k 30.9.2020
16 189	16 157	16 156	16 098

3.3 Veková štruktúra obyvateľov mesta

K zmenám dochádza predovšetkým vo vekovej štruktúre. Najzreteľnejší je nárast počtu obyvateľov nad 60 rokov.

Tabuľka 2 Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľov

Rok	2017	2017	2017	2018	2018	2018	2019	2019	2019
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
od 0 do 3 r.	655	325	330	630	301	329	639	301	334
od 3 do 6 r.	630	338	292	621	341	280	610	325	285
od 6 do 15 r.	1676	865	811	1708	880	828	1721	893	828
od 15 do 18 r.	554	285	269	539	293	246	549	286	263
od 18 do 60 r.	10502	5284	5518	10318	5192	5126	10149	5121	5028
nad 60 r.	2172	952	1220	2341	1036	1305	2492	1100	1392

4 ANALÝZA STAVU POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

4.1 Mesto Stará Ľubovňa

Mesto poskytuje sociálnu pomoc na svojom území podľa zákona č. 369/1990 Zb. z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov, zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých kompetencií na obce a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Sociálnu politiku Mesta realizuje ako výkonný orgán mesta Mestský úrad v Starej Ľubovni, výkon kompetencií v sociálnej oblasti zabezpečuje bezprostredne oddelenie sociálnych vecí a bytovej politiky. Toto oddelenie spolupracuje so všetkými štátnymi inštitúciami, organizáciami a úradmi, ale i neštátnymi subjektmi, ktoré vyvíjajú na území mesta svoje sociálne resp. sociálno-zdravotnícke aktivity, a to s cieľom pomôcť podporiť sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii, v sociálnej a hmotnej núdzi.

4.1.1 Opatrovateľská služba

Mesto Stará Ľubovňa je poskytovateľom terénnej opatrovateľskej služby od roku 2003, kedy výkon opatrovateľskej služby prešiel na Mesto v zmysle zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode kompetencií a od roku 2005 sa realizoval už ako systém samofinancovania, bez príspevnia štátnych prostriedkov. Táto služba predstavuje formu terénnych sociálnych služieb v kategórii seniorov, v kategórii dospelých v ekonomicky aktívnom veku, avšak už neaktívnych z dôvodu zdravotného postihnutia, ale aj mladých či detí, ktorí z dôvodu zdravotného handicapu nie sú schopní samostatného plnohodnotného života. Služby sa poskytujú v prirodzenom prostredí žiadateľov, v rámci prirodzenej sociálnej štruktúry rodiny a domácnosti klienta.

Tabuľka 3 Počet opatrovaných obyvateľov v meste Stará Ľubovňa

Rok	Počet opatrovaných	Počet opatrovateľov
2017	22	24
2018	31	28
2019	36	19
k 30. 09. 2020	33	17

Zdroj: MsÚ, 2020

V súčasnosti Mesto Stará Ľubovňa poskytuje opatrovateľskú službu žiadateľom bez vekového obmedzenia, ktorí v súlade so Zákonom 448/2008 o sociálnych službách požiadajú o túto službu a sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby. Opatrovateľskú službu na území mesta bližšie definuje VZN č. 63 o poskytovaní sociálnych služieb a o spôsoboch a výške úhrad za tieto služby. Sociálne služby sa poskytujú len v časovo vymedzenom rozsahu – počas pracovných dní a v súlade s úradnými hodinami Mestského úradu, čo sa javí nedostatočné vzhľadom na sociálne potreby opatrovaných klientov. Celodennú ponuku opatrovateľskej služby Mesto Stará Ľubovňa neposkytuje. Vzrastá počet občanov, ktorí by potrebovali opatrovateľské služby kombinované so zdravotno-ošetrovateľskými službami, prípadne opatrovateľskú službu aj počas víkendov.

Pandémia a výkon opatrovateľskej služby

Tohtoročná pandémia zasiahla výrazným spôsobom aj oblasť poskytovania opatrovateľskej služby. Kým v prvej vlne pandémie došlo k odhláškam služby zo strany prijímateľov, ktorí sa báli prenosu ochorenia a skráteniu doby poskytovania služby, napr. zo 4 hodín na 2 hodiny a príbuzní, ktorí mali túto možnosť, ostávali pri svojich príbuzných, v druhej vlne sa situácia zmenila. Záujem o službu naďalej pretrváva, príbuzní opatrovaných ostávajú v zamestnaní a potrebujú túto sociálnu službu pre svojich blízkych. A hoci často narážame na zmätočné informácie o dĺžke karantény, o infekčnosti po prekonaní ochorenia a pod., nevyhnutná potreba tejto služby prevažuje nad strachom z prenosu ochorenia. Všetci opatrovaní si žiadajú zdravú opatrovateľku a mesto v tomto prípade dôrazne dohliada na bezpečnosť nielen opatrovaných, ale aj opatrovateľiek. Môžeme spomenúť napr. prísne dodržiavanie protiepidemiologických opatrení v domácnosti klienta, sledovanie zdravotného stavu opatrovateľiek, ale aj opatrovaných a pod.

Mesto pristúpilo k zavedeniu istých pravidiel pri výkone opatrovateľskej činnosti, a to predovšetkým v zmysle, že v čase pandémie z dôvodu choroby alebo domácej izolácie opatrovateľiek alebo ich rodinných príslušníkov je opatrovateľská služba prednostne poskytovaná osamelým žijúcim prijímateľom sociálnej služby, ktorí nemajú rodinu, alebo rodina žije ďaleko a nemôže zabezpečiť starostlivosť po nevyhnutnú dobu, a to v rozsahu nevyhnutnej starostlivosti, bez ktorej sa prijímateľ sociálnej služby nezaobíde (nákupy, nevyhnutná osobná hygiena, zabezpečenie nevyhnutných liekov, základné nevyhnutné ošetrovanie šatstva, starostlivosť o čistotu kuchyne, toalety a pod.). Ak je život a zdravie prijímateľa opatrovateľskej služby vážne ohrozené v dôsledku nemožnosti poskytnutia opatrovateľskej služby počas jeho doby karantény a potrebnú osobnú pomoc nevie alebo nemôže poskytnúť rodina alebo iná osoba žijúca v domácnosti klienta v karanténe, v obmedzenom rozsahu sa umožní poskytovanie opatrovateľskej služby aj fyzickej osobe v karanténe s podozrením, alebo potvrdením nákazy, napr. na nákup potravín, donášku jedla, zabezpečenie liekov. Pri vyhodnocovaní situácie je zachovaný veľmi citlivý a individuálny prístup.

Všetci si uvedomujeme sociálnu izolovanosť opatrovaných, ktorá sa ešte viac zdôraznila v tomto období. Opatrovateľka je častokrát jediným kontaktným človekom medzi opatrovaným a jeho okolím, čo si opatrovateľky uvedomujú a preto pôsobia ako starostlivé, citlivé ale dôsledné oporné osoby, ktoré sa starajú o človeka nielen po fyzickej, ale aj po psychickej stránke.

Bezplatné nakupovanie

V čase pandémie Mesto Stará Ľubovňa prostredníctvom opatrovateliek a dobrovoľníkov zabezpečuje bezplatné nakupovanie základných potravín a drogérie a výber predpísaných liekov z lekárne pre seniorov, ľudí so zdravotným postihnutím a ľudí, ktorí sa ocitli v karanténe. Informácie o prebiehajúcej kampani boli zverejnené na stránke mesta, na komunikačných fórach, v miestnych novinách, na úradných tabuliach inštitúcií v meste, v televízii a aj formou letákov, ktoré boli distribuované do domácnosti už v prvej vlne. Informácie o tejto službe sú priebežne aktualizované aj naďalej.

4.1.2 Stravovanie seniorov a občanov so zdravotným postihnutím

Stravovanie seniorov ako jedna zo základných a v súčasnosti aj najvyhľadávanejších služieb (predovšetkým v období COVID-epidémie) je poskytovaná občanom mesta, ktorí nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, majú ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, príp. dovšili dôchodkový vek. Poskytuje sa občanom na základe podanej žiadosti, podmienkou na získanie príspevku mesta na stravovanie je potrebné posúdenie hranice príjmu, ktoré upravuje VZN č. 63. Táto služba je poskytovaná formou donášky obeda v jednorazovom obale do domácnosti občana.

Stravovanie je v súčasnosti zabezpečované na základe zmluvy s Reštauráciou Kolkáreň v Starej Ľubovni. Zmluva s Reštauráciou Kolkáreň je uzatvorená na dobu určitú, platná do 31. 12.2021. Aj z tohto dôvodu je potrebné pripraviť pokračovanie tejto služby, pričom ako najvýhodnejšie sa javí zabezpečenie stravovania prostredníctvom vlastnej plánovanej vývarovne.

Tabuľka 4 *Stravovanie dôchodcov a občanov zdravotne ťažko postihnutých*

	2017	2018	2019	k 30. 09. 2020
Počet stravníkov	80	83	97	112
Počet stravníkov s príspevkom Mesta SL	34	39	81	93
Celkom príspevok Mesta SL na jedno hlavné jedlo denne	3 420	8 304	9 885	11 287
Platba za pomocnú pracovnú silu v DD	826,89	0	0	0

Zdroj: MsÚ, 2020

V roku 2017 došlo k zmene v systéme zabezpečovania stravy. Výdaj stravy z Domova dôchodcov v Starej Ľubovni bol ukončený a stravovanie v ďalšom období zabezpečovali reštauračné zariadenia na základe verejného obstarávania.

4.1.3 Podpora seniorov

K 31.12.2019 Mesto Stará Ľubovňa eviduje 2492 osôb vo veku nad 60 rokov (pozn. stanovenie dôchodkového veku je predmetom viacerých právnych úprav a je premenným údajom). Predpokladáme, že ku koncu roka 2020 dovŕši vek 60 rokov ďalších 207 obyvateľov mesta, v roku 2021 to bude 235 obyvateľov, v roku 2022 184 obyvateľov. V roku 2023 pribudne 205 a v roku 2024 ďalších 237 obyvateľov. Celkovo by počet osôb nad 60 rokov v roku 2024 mohol byť oproti súčasnému stavu vyšší o 1 068 osôb. Podľa tohto predpokladu bude približne 3 560 osôb vo veku nad 60 rokov. Na základe vyššie uvedeného je možné určiť, že dopyt po sociálnych službách pre dôchodcov nebude postačovať aktuálnej ponuke sociálnych služieb.

Mesto poskytuje priestory a každoročne vyčleňuje v rozpočte finančné prostriedky na činnosť klubov dôchodcov v Starej Ľubovni. Okrem dotácie na priamu činnosť a prevádzkové náklady Mesto prispieva aj na interiérové vybavenie klubu a zabezpečuje hudobný sprievod pre spevácky zbor. Prostredníctvom ZPOZ „Človek človeku“ pripravuje kultúrny program s malými darčekom v októbri – Mesiaci úcty k starším, na Mikuláša, Deň matiek a pri príležitosti životných jubileí nielen pre členov klubov, ale aj pre obyvateľov miestneho domova dôchodcov a členov seniorských organizácií.

V rámci dotácií mesto poskytlo v roku 2019 na činnosť pre organizácie (Klub dôchodcov, Jednota dôchodcov Slovenska, Združenie kresťanských seniorov, Slovenský zväz protifašistických bojovníkov) celkovo 7 780 €.

V súčasnosti kluby dôchodcov využívajú priestory v zrekonštruovaných priestoroch na Námestí gen. Štefánika 531/6 v Starej Ľubovni.

Tabuľka 5 *Prehľad počtu členov klubu dôchodcov a seniorských organizácií na území mesta*

	2017	2018	2019	k 30. 09. 2020
Klub dôchodcov	113	112	120	116
Združenie kresť. seniorov	167	157	148	144
Jednota dôch. Slov.	324	321	325	340

Zdroj: MsÚ, 2020

Klub dôchodcov vznikol v roku 1978, teda funguje nepretržite 42 rokov. Pri klube pracuje spevácka skupina Prameň a Klub paličkovanej čipky. Členky klubu pravidelne pečú koláče na významné podujatia mesta, ako je Vansovej Lomnička, Ľubovniansky jarmok a iné. Známe podujatia Recepty starých materí a Výstavka ručných prác členov klubu už majú svoju tradíciu a zaujíma sa o ne široká verejnosť. Obľúbené sú zájazdy do blízkeho i vzdialenejšieho okolia, posedenie pri guláši, návšteva kina a divadelných predstavení. Klub dôchodcov úspešne reprezentuje mesto na rôznych súťažiach a podujatiach - na Slávnostiach jari v Nestville parku či na Ľubovnianskom majálese. Ich šišky, grúľovníky, kysnuté koláče a pasky boli vyhodnotené ako najlepšie. Klub má aktuálne 116 členov.

Mestská organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska vznikla v roku 2002 s počtom 42 členov. Organizuje pre svojich členov široké spektrum kultúrnych, športových, vzdelávacích a spoločenských aktivít. Má patronát nad „parkom seniorov“ na Námestí generála Štefánika pri pošte, ktorý členovia počas jarného upratovania pravidelne čistia. Aktívne sa zapájajú do vzdelávania seniorov, najmä prostredníctvom aktivít organizovaných Mestom Stará Ľubovňa a Ľubovnianskym osvetovým strediskom – Akadémiou tretieho veku, navštevujú tiež počítačové kurzy.

Združenie Kresťanských seniorov Slovenska vzniklo v roku 1996. Združenie má za cieľ rozvíjať duchovné a hmotné dobro staršej generácie, nielen súčasnej, ale aj našich detí a vnúchat. Chce rozvíjať občianske, národné a kresťanské povedomie členov a pritom rešpektovať práva ostatných skupín občanov. Taktiež organizuje množstvo podujatí vo všetkých oblastiach. K tradičným patrí vianočná návšteva chorých a osamelých seniorov, sirôt a polosirôt, rodín v núdzi v ich domácnostiach, charitatívne aktivity: Podelme sa, Boj proti hladu, Daruj Vianoce a iné. Na svoju činnosť potrebuje finančné a hmotné prostriedky, tieto získava z menšej časti z vyberania členského a väčšej časti získavaním z projektov schválených príslušnými orgánmi štátnej správy a samosprávy, ako i od rôznych sponzorov

4.1.4 Inštitút osobitného príjemcu

Inštitút osobitného príjemcu (ďalej „I OP“) sa riadi zákonom č.544/2010 o dotáciách v pôsobnosti MPSVaR SR. Zaradenie klienta do I OP je v kompetencii Úradu práce sociálnych vecí a rodiny (ďalej len ÚPSVaR) a vykonáva sa po individuálnom posúdení každého prípadu, a to na podnet ÚPSVaR, na základe hlásení škôl, na podnet oddelenia sociálnych vecí MsÚ a na podnet klienta.

Za dôvody zaradenia sa považuje:

- zanedbávanie výživy a starostlivosti o deti,
- zanedbávanie zdravotnej starostlivosti detí,
- neschopnosť hospodáriť s finančnými prostriedkami, neplatenie nájomného a súvisiacich platieb spojených s bývaním,
- zanedbávanie povinnej školskej dochádzky detí a mládeže,
- závislosť na návykových a omamných látkach,
- výskyt úžery,
- výskyt iných sociálno-patologických javov,
- odmietnutie účasti na vykonávaní menších obecných služieb,
- dlhodobé poberanie dávky a príspevkov v spojitosti s ich neúčelným využívaním.

Inštitút OP sa vykonáva v dvoch kategóriách. Prvú kategóriu tvoria poberatelia dávok, v ktorých je potrebné zlepšiť rodinné prostredie. Sanácia sa týka ekonomických, rodičovských a výchovných schopností rodiny, účelného využívania dávky, redukcie výskytu sociálno-patologických javov a pod. Druhá kategória je zameraná na rodičov zanedbávajúcich povinnú školskú dochádzku detí.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Tabuľka 6 Prehľad dávok poukázaných na Inštitút osobitného príjemcu v období rokov 2017– 2020

Rok	Počet klientov	Dávky v hmotnej núdzi + príspevky	Prídavky na dieťa+ príspevky	Celková výška dávky
2017	Ø 82	64 019,66 €	113 361,75 €	177 381,41 €
2018	Ø 79	55 211,48 €	105 744,69 €	160 956,17 €
2019	Ø 75	46 270,65 €	105 926,32 €	152 196,97 €
k 30.09.2020	Ø 72	9 629,50 €	94 134,10 €	103 763,60 €

Zdroj: MsÚ, 2020

Z uvedeného vyplýva, že počet klientov za sledované obdobie má klesajúcu tendenciu, rovnako aj výška poukazovaných dávok.

Realizácia inštitútu OP a návrhy riešenia:

Klientmi inštitútu OP sú predovšetkým občania rómskej komunity, čo predstavuje takmer 96 %. Čerpanie financií pre poberateľov dávok zaradených do I OP je zabezpečované výdajom nákupných poukázok na nákup potravín, ošatenia, osobných potrieb, platbami za stravu pre deti, nájomného a ďalšími výdajmi súvisiacimi s bývaním, ako aj platbami výživného na deti, ktoré boli rodičom dočasne odňaté zo starostlivosti a pod.

Poberatelia dávok v hmotnej núdzi a prídavkov na dieťa navštevujú oddelenie sociálnych vecí 2 - 3 krát za týždeň, z dôvodu vypísania poukázok, poradenstva, kalkulácie dávky, administratívnej pomoci, čím sa dosahuje častý kontakt s rodinou. To napomáha poznaniu celkovej finančnej a sociálnej situácie v rodinách. Výkon inštitútu, ktorý zahŕňa okrem administratívnej práce i návštevy rodín, pomáha (v spolupráci s kurátormi ÚPSVR a terénnymi sociálnymi pracovníkmi) riešiť problémy s neúčelným využívaním dávok v jednotlivých rodinách.

Nepriaznivý stav, v ktorom sa rodiny ocitli, je podmienený nedostatočným bývaním, nedostatočným vzdelaním a s ním súvisiacou nemožnosťou uplatniť sa na trhu práce, strata pracovných návykov.

Z vyššie uvedených dôvodov je potrebné:

- kontinuuovať v terénnej práci v lokalitách: Podsadek, Továrenská ul., Ul. SNP,
- do terénnej práce zapojiť dobrovoľníkov (so zameraním na konkrétnu oblasť práce),
- vyselektovať z osobitného príjemcu rodiny, s ktorými sa bude intenzívne pracovať v prirodzenom prostredí v oblastiach: výchova, domáce práce, vzdelávanie, hygiena, hospodárenie, voľnočasové aktivity,
- vypracovať individuálny plán pre každú rodinu,
- zabezpečiť denný kontakt s vybranými rodinami v trvaní 6 mesiacov,
- hodnotiť prácu, výstupom čoho bude uvoľnenie z OP, resp. jeho pokračovanie,
- viesť k subsidiarite.

4.1.5 Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Mesto v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 305/2008 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele aktualizovalo VZN č. 43 o podmienkach a spôsobe realizácie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v roku 2018, nakoľko pri spôsobe realizácie opatrení finančného charakteru došlo k podstatným zmenám a to, že obec už nie je povinná vytvárať úspory pre deti umiestnené v detských domovoch. Túto povinnosť nahradil nový príspevok na osamostatnenie sa mladého dospelého, o ktorý môže požiadať mladý dospelý, ktorému bol vyplatený príspevok pri ukončení jeho pobytu v centre. Výška tohto príspevku je 30 % zo sumy príspevku vyplateného centrom, pričom príspevok môže byť vyplatený vecnou, peňažnou alebo kombinovanou formou a môže byť vyplatený vo viacerých splátkach, aby bola zachovaná jeho účelnosť. Od účinnosti zákona a príslušného VZN bol tento príspevok vyplatený doposiaľ dvakrát. V roku 2019 v sume 280 € a v roku 2020 v sume 288 €. Oba tieto príspevky použili mladí dospelí na zaplatenie ubytovania v Bratislave, kde si našli prácu.

Sociálna kuratela pre deti sa vykonáva predovšetkým pre:

- maloletého, ktorý sa dopustil páchania činu, inak trestného podľa osobitného predpisu,
- mladistvého páchatel'a trestnej činnosti alebo mladistvého podozrivého z páchania trestnej činnosti podľa osobitného predpisu,
- dieťa, ktoré sa dopustilo priestupku alebo je členom skupiny, ktorá ho svojím negatívnym vplyvom ohrozuje,
- dieťa užívajúce drogy alebo dieťa závislé od drog, hrajúce hazardné hry alebo dieťa závislé od hazardných hier, internetu, počítačových a iných hier,
- dieťa, u ktorého sa pre poruchy správania prejavujú problémy najmä v škole a zanedbávaním školskej dochádzky,
- dieťa, u ktorého sa síce neprejavili problémy v správaní, ale vyžaduje pomoc pre závažné alebo neprimerané jednorazové či krátkodobé správanie.

Pôsobnosť Mesta v zmysle zákona:

- vykonáva opatrenia na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú vývoj dieťaťa,
- môže organizovať výchovné programy alebo sociálne programy pre ohrozené deti,
- spolupôsobí pri výkone výchovných opatrení,
- spolupôsobí pri pomoci deťom a pri úprave a obnove rodinných pomerov dieťaťa finančnou podporou,
- poskytuje mladému dospelému príspevok na uľahčenie osamostatnenia sa po opustení centra pre deti a rodiny,
- utvára podmienky na prácu s komunitou,
- poskytuje pomoc dieťaťu v naliehavých prípadoch,
- poskytuje pomoc dieťaťu, ktoré je ohrozované správaním sa člena rodiny,
- poskytuje súčinnosť dotknutým štátnym orgánom pri zisťovaní pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany sa vykonávajú aj v zariadeniach, ktorými sú: Centrum pre deti a rodiny (bývalé detské domovy), niektoré so špecializáciou na diagnostický alebo resocializačný proces, pre maloletých bez sprievodu, prípadne resocializačný program pre plnoletú fyzickú osobu.

4.1.6 Riešenie priestupkov záškoláctva

Prechodom pôsobností z orgánov štátnej správy na obce, v zmysle zákona č. 416/2001 a zákona č. 372/1990 o priestupkoch, sa eviduje zanedbávanie povinnej školskej dochádzky tých žiakov, ktorí majú vymeškaných a neospravedlnených viac ako 15 vyučovacích hodín. Ak žiak vymeškal viac ako 60 neospravedlnených vyučovacích hodín, vedie sa voči zákonnému zástupcovi priestupkové konanie.

Tabuľka 7 Prehľad záškoláctva

	šk. r. 2017/2018	šk. r. 2018/2019	šk. r. 2019/2020	K 31.10.2020
Počet evidovaných záškolákov	16	38	14	0
Počet priestupkových konaní	7	11	1	0
Počet podaných trestných oznámení	0	3	0	0

Zdroj: MsÚ, 2020

V priebehu roka 2020 došlo k výrazným zmenám vo vzdelávaní, ktoré boli spôsobené postupne sa zhoršujúcou epidemiologickou situáciou, predovšetkým zavedením dištančnej formy vzdelávania, opakovaným uzatváraním celých škôl z dôvodov výskytu ochorenia u žiakov, ale aj zamestnancov, čo sa prejavilo aj v zmene evidencie záškoláctva. Kým v školskom roku 2019/2020 bolo vedené jediné priestupkové konanie, k 31.10.2020 nebolo hlásené zanedbávanie povinnej školskej dochádzky. Následky takejto výraznej zmeny vo vzdelávaní sa pravdepodobne prejavia v nasledujúcich rokoch.

4.1.7 Poskytovanie jednorazovej dávky sociálnej pomoci

Pomoc občanom v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi.

Jednorazovú dávku sociálnej pomoci možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi, keď jeho príjem a príjem osôb, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum určené osobitným predpisom, najmä na:

- úhradu nákladov pri odstraňovaní následkov živeľnej pohromy,
- úhradu nákladov pri úmrtí osoby, ktorá bola so žiadateľom spoločne posudzovaná,
- úhradu nákladov na kúpu základného vybavenie domácnosti,
- na mimoriadne liečebné náklady.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Tabuľka 8 *Prehľad poskytnutých jednorazových dávok*

	r. 2017	r. 2018	r. 2019	k. 30. 09. 2020
Počet žiadostí	11	10	10	7
Počet poskytnutých jednorazových dávok	8	5	8	7
Súčet dávok v €	894,22	580 €	1550 €	730

Zdroj: MsÚ, 2020

V súvislosti epidemiologickou situáciou, stratou zamestnania a bývania sme zaznamenali aj záujem o iné formy finančnej pomoci skupinám občanov ohrozených chudobou, ktoré poskytoval štát, napríklad formy humanitárnej pomoci, ktoré boli viac finančne kryté ako umožňuje poskytnutie jednorazovej dávky v hmotnej núdzi.

4.1.8 Bytová politika

Mesto má k 30.09.2020 vo vlastníctve 189 nájomných bytov, z toho 4 byty sú bývalé štátne byty, ktoré neboli odkúpené do osobného vlastníctva. Užívajú ich pôvodní nájomcovia. Mestské nájomné byty sa nachádzajú v lokalitách:

- Letná ulica - 68 bytov,
- Levočská ulica - 25 bytov,
- Za vodou - 92 bytov,
- Budovateľská, Sládkovičova, Ulica 1 mája, Mierová – 4 byty.

Správcom mestských nájomných bytov je Slobyterm, spol. s r. o., Stará Ľubovňa.

Ubytovacie priestory Mesta Stará Ľubovňa, ktoré slúžia na prechodné ubytovanie sociálne odkázaných obyvateľov sa nachádzajú na Ulici SNP v rodinnom dome č. 16, a na Továrenskej ulici č. 14. Tieto priestory sú monitorované pracovníkmi Mesta a terénnymi sociálnymi pracovníkmi.

Mesto svojou plánovanou koncepciou výstavby nájomných bytov postupne uspokojuje žiadateľov, ktorí spĺňajú stanovené kritériá pre pridelenie nájomného bytu. Neuspokojivá situácia je v oblasti poskytovania bývania pre sociálne odkázaných obyvateľov mesta. Vidíme potrebu plánovať zabezpečenie bývania pre sociálne znevýhodnených občanov mesta rozličnou formou – výstavbou cenovo dostupných bytov, podporou a koordináciou svojpomocnej výstavby.

Tabuľka 9 *Prehľad počtu žiadostí o nájomný byt v období 2017 – 2020*

Rok	Prijaté žiadosti	Počet pridelených bytov
2017	47	9
2018	41	6
2019	34	9
k 30. 09. 2020	21	5

Zdroj: MsÚ, 2020

4.1.9 Finančné prostriedky poskytované Mestom Stará Ľubovňa na sociálnu oblasť**Tabuľka 10** *Prehľad výdavkov na sociálnu oblasť*

	2017	2018	2019	k 30. 09. 2020
Klub dôchodcov, Jednota dôchodcov Slov. Združ. kresťanských seniorov Slovenský zväz protifašistických bojovníkov	12 267,54	7 680,47	7 781,73	2 698,83
Stravovanie dôchodcov	41 920,9	44 011,76	38 806,35	44 532,10
Opatrovateľská služba	151 851,25	124 719,46	140 505,61	123 763,13
Jednorazová dávka sociálnej pomoci	894,22	580,-	1 550,-	630,-
Komunitné centrum Továrenská	-	16 128,14	39 329,82	32 662,03
Terénna sociálna práca	23 353,89	73 802,60	80 391,60	58 645,97
Dotácie celkom	230 287,80	266 922,30	308 365,11	262 932,06

Zdroj: MsÚ, 2020

Z uvedenej tabuľky je zrejmé, že kým výdavky na klubovú činnosť seniorov v roku 2020 poklesli, čo bolo spôsobené predovšetkým pozastavením ich činnosti z epidemiologických dôvodov, tak výdavky na iné oblasti, napr. stravovanie dôchodcov stúpajú. Odzrkadľuje sa tu zvýšený záujem o túto službu, ktorá sa javí ako istá forma ochrany dôchodcov, ktorí dostanú hotové jedlo až k dverám. Zvýšené výdavky na terénnu sociálnu službu a komunitné centrum odzrkadľujú valorizačné navýšovanie plátov zamestnancov, pričom výdavky na tieto služby sú plne hradené z projektov. Aj opatrovateľská služba je zapojená od septembra 2019 do projektu a projekt prepláca väčšiu časť nákladov na výkon tejto služby.

4.1.10 Terénna sociálna práca, komunitné centrum, miestna občianska poriadková služba**Terénna sociálna práca**

K 30.9.2020 bolo v Starej Ľubovni k trvalému pobytu prihlásených približne 2 590 rómskych občanov, podľa odhadov však v meste žije približne 2 280 Rómov – niektorí sa odsťahovali do zahraničia, najmä do Čiech, Anglicka, prípadne do iných oblastí Slovenska. V lokalite Podsadek žije približne 1200 rómskych občanov, na Továrenskej ulici 190 a v meste cca. 900 rómskych občanov. Ročne sa narodí približne 60 – 70 občanov v rómskej komunite. Môžeme predpokladať, že v roku 2020 bude v meste Stará Ľubovňa žiť 2500 rómskych občanov. V tejto komunite je hlavným problémom nedostatočné dostupné bývanie a s tým súvisiace ďalšie problémy, ako slabá príprava na vyučovanie, nedostatočná hygiena. Z toho dôvodu vidíme aj nutnosť práce s touto komunitou pri začleňovaní do spoločnosti, s využitím dostupných projektov.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

K 30.11.2019 bola ukončená 1. fáza Národného projektu Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných komunít a od 01.11.2019 úspešné zabezpečené kontinuálne pokračovanie druhej fázy projektu na obdobie do 31. 10. 2022. V rámci tohto projektu sú zamestnaní 3 terénni sociálni pracovníci, 3 asistenti terénnych sociálnych pracovníkov, ktorí pracujú v lokalitách Podsadek, na Továrenskej ulici a mesto Stará Ľubovňa.

Hlavným cieľom II. fázy projektu je zameranie sa na podporu dostupnosti terénnej sociálnej práce a terénnej práce, ktorá bude napĺňaná prostredníctvom realizácie jednotlivých podaktivít:

- podpora zvyšovania kvality a profesionality ľudských zdrojov,
- koordinovaná spolupráca s ostatnými pomáhajúcimi profesionálmi,
- poskytovanie odborných konzultácií pre terénnych sociálnych pracovníkov.

Priame aktivity sú zamerané na oblasti zamestnania, bývania, zdravia, financií, sociálno-patologických javov a vzdelania. Iba dlhodobým, systematickým a cieľavedomým pôsobením terénnej sociálnej práce v marginalizovaných rómskych komunitách je možné dosiahnuť úspechy a zaručiť kontinuálnosť dosiahnutých zmien.

Počas nepriaznivej situácie spojenej s prenosným ochorením COVID – 19, činnosť bola zameraná na predchádzanie vzniku a šíreniu ochorenia COVID – 19 formou osvetu a prevencie a to najmä:

- distribúcia informačných materiálov – spolupráca s Miestnou občianskou poriadkovou službou (ďalej len MOPS);
- šitie rúšok, sprostredkovanie materiálu do komunít k svojpomocnému šitiu rúšok;
- osвета ohľadom dodržiavania epidemiologických opatrení (nosenie rúšok, zvýšená hygiena, obmedzenie stretávania sa....),
- spolupráca s pediatričkou ohľadom podania dôležitých informácií rodičom z MRK ako postupovať v prípade ochorenia detí - zmeny v pediatrickej starostlivosti a iné,
- monitorovanie aktuálnej situácie v komunitách (príchod zo zahraničia, dodržiavanie domácej karantény, počet testovaných, a pod.) – spolupráca s MOPS, Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Starej Ľubovni,
- osвета ohľadom zúčastnenia sa obyvateľov z marginalizovaných komunít na celoplošnom testovaní formou dohovoru a distribúcie letákov. Zároveň boli terénni pracovníci zapojení ako dobrovoľníci zapojení do akcie v rámci celoplošného testovania COVID-19.

Komunitné centrum

Komunitné centrum (ďalej len KC) v Starej Ľubovni na Továrenskej ulici bolo znovuo tvorené 01. 06. 2018 v rámci projektu KC v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných komunít - I. fáza. V mesiaci november 2019 sa uskutočnil kontinuálny prechod do II. fázy projektu: Komunitné služby v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít, ktorá je plánovaná do 31.12.2021. V súčasnosti pracujú v KC traja pracovníci na pozíciách odborného pracovníka - garant KC, odborný pracovník a asistent odborného pracovníka.

K 30.9.2020 KC eviduje spolu 286 klientov, z toho 173 ženského pohlavia, 113 mužského pohlavia. Zamestnanci Komunitného centra organizačne zabezpečujú riadenou formou práce voľný čas 73 deťom. Práca sa sústreďuje najmä na segregovanú skupinu obyvateľov na Továrenskej ulici. Pracujú prevažne s deťmi od 3 do 15 rokov. Cieľ práce je zmysluplné využitie voľného času, záujmové aktivity určitého veku a intelektu detí a prípravy

na vyučovanie. V centre sa realizujú aj rôzne preventívne aktivity zamerané na zdravú výživu, osobnú hygienu, finančnú gramotnosť, etiku správania sa a spoločenské predsavzatie. KC pracuje nielen s deťmi, ale poskytuje základné sociálne poradenstvo pre všetkých klientov, ktorí ho navštívili. Cieľom komunitnej práce je hľadať riešenie nepriaznivej sociálnej/životnej situácie tej skupiny obyvateľov, ktorá sa pre dlhodobo neriešené sociálne problémy stala členom vylúčenej komunity. Na rozdiel od iných služieb je komunitná práca akýmsi mostom medzi majoritou a minoritou a komunitné centrum je v tomto prípade vnímané ako priestor pre spoločný dialóg a rôzne aktivity.

Špecifikom práce komunitného centra počas neľahkej epidemiologickej situácie bolo monitorovanie a podpora potencionálnych ohrozených skupín z hľadiska veku a zdravia v MRK. Informovanie o možnosti prevencie a spôsobe narábania s ochrannými pomôckami, o príznakoch a možnostiach prenosu ochorenia COVID – 19. Motivácia k častému a dôkladnému umývaniu rúk mydlom a teplou vodou. V KC sa šili ochranné rúška na tvár, ktoré sa následne distribuovali pre klientov do miestnej komunity, príprava a distribúcia edukačného materiálu pre predškolský klub detí. Informovanie o aktuálnom dianí a opatreniach, priebežné overovanie miery porozumenia a informovanosti ľudí z cieľovej skupiny.

Miestna občianska poriadková služba (ďalej len MOPS)

Aj v tomto prípade došlo ku kontinuálnemu prechodu do ďalšej aktuálnej fázy projektu, ktorá bude trvať do júna 2021. Činnosť MOPS koordinuje Mestská polícia a MOPS plní úlohy pri dodržiavaní poriadku v určených lokalitách, spolupracuje so štátnou políciou. Jej činnosť pomáha vyriešiť polícii niektoré prípady, chrániť majetok občanov a zabezpečiť bezpečnosť detí pri nástupe a odchode zo školy.

4.2 Iní poskytovatelia sociálnych služieb na území mesta

4.2.1 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnych vecí a rodiny, v zmysle Zákona č. 543/2003 Z.z. o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí a rodiny a služieb zamestnanosti vykonáva štátnu správu v prvom stupni vo veciach štátnych sociálnych dávok a sociálnej pomoci. V rámci týchto agend vypláca rodinné dávky, s cieľom finančne podporiť rodiny s nezaopatrenými deťmi, posudzuje mieru funkčnej poruchy a sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, rozhoduje o nároku na peňažné príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, rozhoduje o pomoci v hmotnej núdzi. Je orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zmysle zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Tabuľka 11 *Prehľad počtu osôb poberajúcich štátne dávky a ďalšie sociálne dávky v období rokov 2017 - 2020 v lokalite mesta Stará Ľubovňa a v mestskej časti Podsadek*

Rok		DHN		ĽZP	Poberatelia peňažných príspevkov na kompenzáciu ĽZP	PnD - poberatelia	PnD - deti	Rodičovský príspevok	Osobná asistencia	Príspevok na opatrovanie
		počet rodín	počet posudz.osôb							
2017	Stará Ľubovňa	187	490	1018	627	1934	3407	500	63	148
	MČ Podsadek	89	401	*	31	216	648	97	2	11
2018	Stará Ľubovňa	156	418	1018	644	1871	3290	513	66	164
	MČ Podsadek	80	360	*	33	219	657	103	2	13
2019	Stará Ľubovňa	140	399	1075	656	1850	3236	517	64	178
	MČ Podsadek	72	324	*	44	222	666	107	2	14
k 30. 09. 2020	Stará Ľubovňa	111	287	1091	655	1759	3080	489	70	191
	MČ Podsadek	64	288	*	43	229	678	113	2	17

Zdroj: ÚPSVaR Stará Ľubovňa, 2020

Zaznamenávame klesajúcu tendenciu v počte poberateľov prídavku na deti a počte detí, na ktoré sa prídavok v celkovo meste Stará Ľubovňa vypláca, avšak konkrétne v lokalite Podsadek tieto kategórie stúpajú z dôvodu nárastu počtu detí a to nielen v mnohopočetných rodinách, ale aj v novovzniknutých rodinách. Mení sa aj trend počtu detí v rómskych rodinách, pričom priemerne má rómska rodina 3-4 detí.

Tabuľka 12 *Vyplatenie príspevku pri narodení dieťaťa/ počet rodín bývajúcich v meste Stará Ľubovňa*

	2017	2018	2019	k 30. 09. 2020
Počet rodín SL/Podsadek	155/43	141/35	143/36	91/22

Zdroj: ÚPSVaR Stará Ľubovňa, 2020

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

V prípadoch zanedbávania starostlivosti o nezaopatrené deti a v prípadoch záškoláctva je využívaná spolupráca s Mestským úradom v Starej Ľubovni, ktorému je poukazovaný prídavok na dieťa prostredníctvom inštitútu osobitného príjemcu. Údaje o počtoch sú uvedené v tabuľke MsÚ. Rodičovský príspevok v priemere mesačne poberalo v roku 2019–517 rodičov v Starej Ľubovni, k 30.9.2020 to bolo 489. Pre porovnanie v mestskej časti Podsadek to k rovnakému dátumu bolo 113 rodičov, čo z počtu poberateľov celého okresu tvorí približne 23 %.

Pomoc občanom mesta Stará Ľubovňa, ktorí sa ocitli v hmotnej núdzi, rieši Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni poskytovaním dávky a príspevkov pomoci v hmotnej núdzi. Počet rodín, ktoré pobierajú dávku v hmotnej núdzi má za roky 2017-2019 klesajúcu tendenciu, avšak treba pripomenúť, že chudobou sú častokrát ohrozené aj iné kategórie osôb, a to najmä rodiny, ktoré sú odkázané na rodičovský príspevok, osamelí rodičia a zdravotne postihnutí občania, ktorí sú závislí od invalidného dôchodku.

Tabuľka 13 Dotácie – počet žiakov, ktorým boli poskytnuté

Rok	Počet detí, ktorým bola poskytnutá dotácia na stravu (priemer za mesiac)	Počet detí, ktorým bola poskytnutá dotácia na školské potreby (priemer za polrok)
2017	284	263
2018	172	195
2019 (I.-VIII.)	296	160
2019 (IX.-XII.)	1415 (zmena podmienok dotácie)	160
2020	1603	142

Zdroj : MsÚ, 2020

V súvislosti s novelou Zákona 544/2010 o dotáciách v pôsobnosti MPSVaR SR účinného od 01.01.2019 bola od septembra 2019 poskytnutá dotácia na stravu pre všetky deti, ktoré navštevujú posledný ročník materskej školy a základnú školu a na deti vo veku 2 – 5 rokov navštevujúce materskú školu a žijúce v domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo príjem ktorej je najviac vo výške životného minima.

Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately eviduje k 30.9.2020 celkovo 432 detí zo 164 rodín.

Tabuľka 14 Počet evidovaných rodín a detí

Rok	Počet evidovaných rodín	Počet detí
2017	121	345
2018	127	335
2019	171	411
k 30. 09. 2020	164	432

Zdroj: ÚPSVaR Stará Ľubovňa, 2020

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Nižšie uvedená tabuľka prináša pohľad do jednotlivých lokalít. Je z nej zrejmé, že sociálno-patologické javy sú súčasným problémom vo všetkých lokalitách a ich výskyt je dôvodom na vykonávanie opatrení v zmysle zákona.

Tabuľka 15 Počet rodín, v ktorých sa aktuálne vykonávajú opatrenia SPODaSK

Podsadek	ul. Továrenská	Mesto SL
27 rodín/99 detí	13 rodín/35 detí	89 rodín/142 detí

Zdroj: ÚPSVaR, Stará Ľubovňa, 2020

Medzi najčastejšie dôvody vykonávaných opatrení na úseku sociálno-právnej ochrany detí patria:

- zanedbávanie zdravotnej starostlivosti,
- maloleté matky,
- rodičovský konflikt,
- úprava rodičovských práv a povinností,
- výchovné problémy,
- náhradná starostlivosť, ústavná starostlivosť,
- záškoláctvo (od r. 2019 rieši úsek ohrozených rodín, nie kuratela).

Tabuľka 16 Rozhodnutie o uložení Výchovných opatrení (ďalej len VO)

Rok	Počet rodín s uloženým VO	Deti
2017	20	50
2018	16	28
2019	13	20
k 30. 09. 2020	13	18

Zdroj: ÚPSVaR, Stará Ľubovňa, 2020

V prípade výskytu sociálno-patologických javov bolo rozhodnuté o uložení výchovných opatrení, ktorých cieľom bol rozvoj intrapersonálnej a interpersonálnej emocionálnej inteligencie detí a dosiahnuť zmiernenie problémov v ich správaní alebo odstránenie a eliminovanie zlyhania v sociálnej a psychickej oblasti.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Tabuľka 17 Dôvody intervencie v rodinách

Rok	Lokalita	Záškoláctvo	Priestupok	Trestná činnosť	Výchovné problémy	Nové deti na SK
2017	Podsadek	33	37	11	8	24
	Továrenská	1	6	3	1	-
	Mesto	3	11	-	3	-
2018	Podsadek	31	29	9	7	9
	Továrenská	1	1	1	1	-
	Mesto	3	11	1	-	-
2019	Podsadek	-	26	14	9	13
	Továrenská	-	3	-	-	-
	Mesto	-	5	2	3	-
k 30. 09. 2020	Podsadek	-	34	17	9	9
	Továrenská	-	2	4	-	-
	Mesto	-	9	-	2	-

Zdroj: ÚPSVaR, Stará Ľubovňa, 2020

Najväčšiu skupinu tvoria deti, ktoré sa dopúšťajú priestupkovej činnosti z dôvodu drobných krádeží. Druhou početnou skupinou sú deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku, vplyvom epidemiologickej situácie zaznamenávame výrazný pokles evidovaného záškoláctva. Ďalšiu skupinu tvoria deti s výchovnými problémami. K tejto skupine sú zaradené aj deti, ktorým pri dychovej skúške bolo zistené užitie alkoholických nápojov. V prípadoch opakovanej trestnej činnosti, pri opakujúcich sa problémoch v správaní dieťaťa, resp. z dôvodu zanedbávania povinnej školskej dochádzky, bolo tunajším úradom navrhované súdu nariadenie ústavnej starostlivosti, výchovného opatrenia za účelom diagnostického, resocializačného alebo reedukačného pobytu. Deti zo Starej Ľubovne sú umiestnené v zariadeniach v Podolínci, Vranove nad Topľou, Svidníku, Prešove a Poprade. Na území mesta máme jednu samostatnú skupinu Centra pre deti a rodinu Spišská Belá, v bývalom krízovom stredisku na Zámockej ulici. V súčasnosti sú tam umiestnené deti z iných miest. Celkovo je v zariadeniach na výkon rozhodnutia súdu umiestnených 19 maloletých detí z rodín, ktoré žijú na území mesta.

Tabuľka 18 Deti aktuálne umiestnené v ZVRS (podľa zamerania)

Zariadenie	Počet detí
Centrum pre deti a rodiny	17
Diagnostické centrum	1
Reedukačné centrum	1
Resocializačné centrum	0

Zdroj: ÚPSVaR, Stará Ľubovňa, 2020

O pobyte dieťaťa v zariadení rozhoduje súd. Okrem toho umožňuje zákon umiestnenie detí na základe rozhodnutia rodiča a odporúčania Oddelenia sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately. Najčastejšími dôvodmi pre takéto rozhodnutie rodiča sú nezvládnuteľné výchovné problémy. Toho času sú takýmto spôsobom umiestnené 2 deti v Centre pre deti a rodinu na dobrovoľnom pobyte.

V roku 2019 ÚPSVaR odporúčal pobyt v resocializačnom zariadení dvom respondentom, uvedení respondenti na pobyt aj nastúpili. V roku 2020 ďalším dvom a pozitívnu správou je, že proces resocializácie u všetkých naďalej prebieha, v uvedených prípadoch bolo dôvodom nadmerné užívanie alkoholu.

Ťažké zdravotné postihnutie

V skupine fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie, čiže fyzických osôb, ktoré opatrujú fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, bolo v priemere 176 za roky 2017 až 2019. Ide o klientelu, ktorá je potenciálnym prijímateľom odľahčovacej služby.

Pojem zdravotné postihnutie chápeme ako *„znevýhodnenie, ktoré má človek s dlhodobou alebo trvalou poruchou telesného alebo duševného zdravia v štandardne usporiadanom životnom sociálnom prostredí a ktoré je potrebné minimalizovať intervenciami v rámci sociálnej politiky a práce“*. Bližšie je určené druhom postihnutia, stupňom postihnutia a dĺžkou trvania.

V školskom systéme sa používa osobitný pojem – *„dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami“* (Zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní /školský zákon/ a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Pre systém zdravotníctva sa využíva pojem *„zdravotne postihnutý poistenec“* (zákon č.577/2003 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov) a chápe sa ním situácia, keď má poistenec trvalé poškodenie fyzického alebo psychického zdravia.

V sociálnej oblasti je zdravotné postihnutie chápané a stotožňované s invaliditou a hovoríme o ňom v prípade, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má občan pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov). V zmysle platného zákona je dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav definovaný za taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Takéto definovanie zdravotného postihnutia užíva aj Zákon o službách zamestnanosti, ktorým môžeme intervenovať v oblasti sociálnych dôsledkov vo vzťahu k zamestnávaniu občanov so zdravotným postihnutím.

„Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím“, (zákon č. 448/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov) je osoby, ktorej miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %. Funkčná porucha je definovaná ako nedostatok telesných schopností, zmyslových schopností alebo duševných schopností fyzickej osoby, ktorý z hľadiska predpokladov vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako jeden rok. Zdravotné postihnutie je možné kompenzovať, najmä jeho sociálne dôsledky a to v oblasti mobility, dorozumievania so spoločenským prostredím, zvýšených výdavkov a sebaobsluhy.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Tabuľka 19 Fyzické osoby s ŤZP v meste Stará Ľubovňa podľa veku

Rok	Deti	Produkt. vek	Seniori	Spolu
2017	59	593	366	1018
2018	52	582	384	1018
2019	58	583	434	1075
k 30. 10. 2020	58	571	446	1075

Zdroj: ÚPSVaR, Stará Ľubovňa, 2020

Z tabuľky vidíme, že počet fyzických osôb s ŤZP žijúcich v meste Stará Ľubovňa každoročne stúpa, a to v každej vekovej skupine

Tabuľka 20 Počet FO s ŤZP v meste Stará Ľubovňa kompenzovaných peňažným príspevkom na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP

Peňažný príspevok	2017	2018	2019	k 30. 10. 2020
Osobná asistencia	65	68	66	72
Na opatrovanie	159	177	192	208
Na zvýšené dávky na prevádzku OMV	197	204	214	216

Zdroj: ÚPSVaR, Stará Ľubovňa, 2020

K 30.09.2020 najpočetnejšiu skupinu tvorili fyzické osoby s ochorením pohybového aparátu - 189. Druhou najpočetnejšou skupinou sú fyzické osoby s endokrinnými poruchami a prevažnú väčšinu tvoria osoby s ochorením cukrovky - 159. Ďalšiu početnú skupinu tvoria osoby s ochorením nervového systému – 129, tráviaceho systému – 112, s duševnými poruchami a poruchami správania – 101 a ochorením srdca a obehového ústrojenstva –95. Druh zdravotného postihnutia fyzických osôb s ŤZP sme zisťovali podľa hlavnej diagnózy, na základe ktorej boli posúdené ako fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Nezamestnanosť

V meste Stará Ľubovňa bolo k 30.09.2020 evidovaných 762 uchádzačov o zamestnanie, v okrese máme 9,09 % nezamestnanosť. Pre porovnanie na Slovensku je miera nezamestnanosti 7,43 %.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Tabuľka 21 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie

	Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie – mesto Stará Ľubovňa											
Rok/mesiac	Január	február	marec	Apríl	máj	jún	júl	august	september	október	november	december
2019	656	683	658	637	631	631	623	598	640	627	607	593
k 30.09. 2020	603	625	681	721	748	782	809	780	762	-	-	-

Zdroj: ÚPSVaR, Stará Ľubovňa, 2020

Vývoj aktuálnej epidemiologickej situácie sa prejavil naplno aj v oblasti nezamestnanosti, nakoľko došlo k výrazným obmedzeniam v niektorých oblastiach, ako sú napr. hotelierstvo, gastronómia, kultúra a mnohých ďalších, čo sa prejavilo aj v zaznamenanom náraste počtu evidovaných nezamestnaných.

Tabuľka 22 Prehľad evidovaných nezamestnaných za mesiac september 2020 podľa veku, dĺžky evidencie, pohlavia

September 2020	MEN	UoZ celkom	z toho ženy	v tom podľa veku					v tom podľa dĺžky evidencie (v mesiacoch)				
				do 25	25 - 29	30 - 49	50 - 59	nad 60	0-12	13-24	25-36	37-48	nad 48
Stará Ľubovňa	-	762	410	173	130	303	126	30	510	133	43	19	57
Okres SL	9,09%	2 574	1 443	573	346	1 074	478	103	1 632	433	161	69	279
Slovensko	7,43%	224 393	117 976	32 648	26 459	102 382	48 161	14 743	151 693	32 056	10 892	5 302	24 450

Zdroj: ÚPSVaR, Stará Ľubovňa, 2020

Postavenie niektorých znevýhodnených skupín obyvateľstva na trhu práce je súčasťou viacerých strategických dokumentov. Podľa zákona 5/2004 Z. z. väčšina nezamestnaných v meste aj naďalej patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, čo dáva možnosť zamestnávateľom aj Mestu Stará Ľubovňa využívať granty a opatrenia aktívnej politiky zamestnanosti ÚPSVaR.

4.2.2 Dom sv. Anny

Dom sv. Anny poskytuje sociálne, zdravotnícke a vzdelávacie služby pre deti a mladých ľudí so zdravotným postihnutím v zmysle príslušných zákonov.

Druhy sociálnych služieb poskytovaných Domom sv. Anny:

- *Služba včasnej intervencie* je realizovaná ambulantnou formou v Dome sv. Anny a terénnou formou v rodine dieťaťa. Poskytuje sa dieťaťu do 7 rokov jeho veku, ak je jeho zdravotný vývoj ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodine tohto dieťaťa. Poskytuje sa špecializované sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia, vykonáva sa stimulácia komplexného vývoja dieťaťa so zdravotným postihnutím a preventívnymi aktivitami.
- *Rehabilitačné stredisko* – sociálna služba je realizovaná ambulantnou formou v Dome sv. Anny do 4 hodín a nad 4 hodiny denne.
- *Domov sociálnych služieb* – aj v tomto prípade je služba realizovaná ambulantnou formou.

V rehabilitačnom stredisku a domove sociálnych služieb sa poskytujú odborné činnosti: sociálna rehabilitácia, sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v prípade potreby sa zabezpečuje ošetrovateľská starostlivosť, pracovná terapia, výchova detí, obslužné činnosti ako stravovanie (desiata, olovrant) a ďalšie činnosti: vytváranie podmienok na prípravu a výdaj stravy, vzdelávanie, záujmovú činnosť. Medzi iné činnosti patria predovšetkým liečebná rehabilitácia, hipoterapia, hydroterapia, masáž, Snoezelen terapia, možnosť prepravy 9-miestnym motorovým vozidlom.

4.2.3 Občianske združenia

Občianske združenie Monali

Občianske združenie Monali vzniklo ešte v r. 2012 pod pôvodným názvom Baby club Monali Stará Ľubovňa. Snaží sa vytvárať nestresové, esteticky a citovo príťažlivé prostredie, ktoré u detí vo veku 0 – 6 rokov zabezpečí správny a plynulý psychomotorický vývin a rozvoj rôznych schopností a zároveň vytvára priestor na relaxáciu a kontakt rodičov, ktorí sa starajú o malé deti s dôrazom na ženy na materskej alebo rodičovskej dovolenke.

Medzi dlhodobé perspektívy OZ patria programy pre aktívnych rodičov s deťmi, programy pre aktívne deti, pre tehotné ženy, matky a otcov, organizovanie detských kultúrnych a športových podujatí a výletov.

Občianske združenie Ľubovník

OZ Ľubovník je spolok rodičov a detí, prarodičov a záujemcov o alternatívne vzdelávanie, s dôrazom na zdravý, prirodzený a uvedomelý spôsob života. Klub bol založený v októbri 2015. OZ Ľubovník podporuje rodiny s deťmi organizovaním voľnočasových aktivít pre všetky vekové kategórie, zabezpečuje dostupnosť a kvalitu zdravotných informácií, vychováva k zdravému životnému štýlu a ochrane zdravia a životného prostredia prostredníctvom rôznorodých udalostí, vytvárať podmienky pre stabilizovanie rodiny.

Víziou činnosti klubu je vychovať zdravých, sebavedomých a sebaistých životaschopných jedincov. Uchovať rodinu a zdravé vzťahy medzi generáciami a rôznymi skupinami obyvateľstva. Naučiť sa pracovať v komunitách, t. j. skupinách a spoločenstvách, spolupracovať a pomáhať si. Naučiť sa úcte a pokore k prírode a životnému prostrediu, byť zodpovedným a vedomým človekom.

Aktuálne využíva OZ priestory v Základnej škole Za vodou č.14 v Starej Ľubovni.

4.2.4 Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti ŠIAS, spol.s.r.o.

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti ŠIAS, spol. s r.o. s prevádzkou na Levočskej ul. 3 v Starej Ľubovni poskytuje svoje služby už od roku 2006. O pacientov sa stará kolektív zložený zo zdravotných sestier, rehabilitačného pracovníka a dvoch sociálnych pracovníkov. Sestry každodenne zabezpečujú domácu ošetrovateľskú starostlivosť nielen v rámci mesta Stará Ľubovňa, ale v celom okrese.

ADOS, ŠIAS, spol. s.r.o poskytuje služby:

- Domáca zdravotná starostlivosť – ponúka komplexné služby domácej zdravotnej starostlivosti pre klientov všetkých vekových skupín priamo v ich prirodzenom rodinnom prostredí. Kvalitne poskytovaná domáca ošetrovateľská starostlivosť umožňuje skrátiť dobu hospitalizácie v nemocnici alebo inom zdravotníckom zariadení len na nevyhnutnú dobu. Pri poskytovaní domácej ošetrovateľskej starostlivosti kvalitným poskytovateľom je možné sa hospitalizácii úplne vyhnúť.
- Odborná rehabilitačná starostlivosť v domácom prostredí – špecializácia rehabilitačných pracovníkov na respiračnú (dychovú) fyzioterapiu, posilňovanie posturálneho svalstva a nácvik chôdze pacientov po operáciách alebo s dlhším pobytom na lôžku.
- Zabezpečenie rehabilitačných a iných zdravotných pomôcok – požičiavanie a zabezpečenie širokého spektra zdravotných pomôcok.

4.2.5 Vzdelávanie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Vzdelávanie „detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami“ zabezpečujú nielen špecializované školy, ale všetky materské a základné školy v územnej pôsobnosti Mesta Stará Ľubovňa, tiež materské, základné a stredné školy, ktoré pôsobia na území mesta. Začlenenie žiakov sa realizuje v súlade s platnou legislatívou.

Na území mesta pôsobia tieto školské zariadenia a iné organizácie, ktorá pracujú s deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami:

1. Materské a základné školy v územnej pôsobnosti Mesta Stará Ľubovňa: Materská škola Vsetínska 36, Stará Ľubovňa, Materská škola Tatranská 21, Stará Ľubovňa, Základná škola Komenského 6, Stará Ľubovňa, Základná škola vodou 14, Stará Ľubovňa, Základná škola Levočská 6, Stará Ľubovňa a Základná škola Podsadek 140, Stará Ľubovňa

2. Materské, základné a stredné školy na území Mesta Stará Ľubovňa (iný zriaďovateľ): *Materská škola Plamienok* pri Základnej škole sv. Cyrila a Metoda, Štúrova 3, Stará Ľubovňa

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- *Základná škola sv. Cyrila a Metoda, Štúrova 3, Stará Ľubovňa*
- *Špeciálna základná škola sv. Anny, Štúrova 5, Stará Ľubovňa*, ktorá zabezpečuje edukáciu žiakov od 7 do 15 rokov, príp. do 18 rokov s mentálnym, telesným a kombinovaným postihnutím a žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím. Praktickým prínosom školy je taktiež vzájomná spolupráca s Regionálnym autistickým centrom Francesco v Prešove, so Súkromným centrom špeciálnopedagogického poradenstva Stará Ľubovňa a s Ľubovnianskou knižnicou.
- *Spojená škola internátna, Levočská 24, Stará Ľubovňa* (organizačné zložky sú: Odborné učilište internátne, Praktická škola) - je to typ školy, v ktorej vzdelávacie programy poskytujú vzdelávanie a prípravu na výkon jednoduchých pracovných činností žiakom od 15 rokov s mentálnym postihnutím alebo žiakom s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím, ktorým stupeň postihnutia neumožňuje prípravu v odbornej škole. Žiaci majú možnosť získať výučný list.
Praktická škola ponúka vzdelávací program, ktorý pripravuje žiakov na život v rodine, na sebaobsluhu, na rôzne jednoduché praktické práce, vrátane prác v domácnosti, pričom sa títo žiaci zaciľujú na vykonávanie jednoduchých praktických činností. Vzdelávanie v praktickej škole trvá 3 roky. Končí sa celkovým zhodnotením manuálnych zručností žiaka v rozsahu učiva určeného príslušným vzdelávacím programom. Súčasťou školy je aj školský internát – vytvára podmienky pre uspokojovanie individuálnych potrieb a záujmov žiakov prostredníctvom mimoškolských aktivít. Škola je vybavená vlastnou jedálňou.
- *Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva* – pri Spojenej škole internátnej. Poskytuje komplexnú špeciálnopedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť a súbor špeciálnopedagogických intervencií deťom so zdravotným postihnutím vrátane detí s vývinovými poruchami a poruchami reči, s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu. V centre pracujú 3 špeciálni pedagógovia, 1 psychológ a sociálna pracovníčka.

3. Iné inštitúcie pracujúce s deťmi so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami

- *Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, Levočská 341/7, Stará Ľubovňa* - zabezpečuje komplexnú špeciálno-pedagogickú diagnostiku detí so špeciálno-výchovnovzdelávacími potrebami. Poskytuje logopedickú diagnostiku a reedukáciu špecifických porúch učenia. Vykonáva poradenskú, metodickú a konzultačnú činnosť.
- *Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, Farbiarska 12, Stará Ľubovňa* - je poradenské zariadenie určené pre deti so zdravotným postihnutím a vývinovými poruchami. Ponúka starostlivosť deťom od narodenia a pomáha v rozvíjaní ich schopností, ktoré vplyvom zdravotného postihnutia sú často menej rozvinuté ako u ich rovesníkov. Súkromné centrum bolo zaradené do siete škôl a školských zariadení dňa 30.10.2016. Pri práci úzko spolupracujú aj so školami, pediatrami a odbornými lekármi, ktorí sú nápomocní pri komplexnej starostlivosti o dieťa.

Špecifickou skupinou žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sú žiaci mimoriadne nadaní. Aktuálne v základných školách v územnej pôsobnosti Mesta Stará Ľubovňa nie je zriadená žiadna trieda pre mimoriadne nadaných žiakov.

4.2.6 ETP Slovensko v Starej Ľubovni

ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj (ETP) – pôsobí na Slovensku a v zahraničí ako nezisková konzultačno-vzdelávacia mimovládna organizácia. Od roku 2000 pôsobí v komunitách na východnom a strednom Slovensku. Práca ETP je pevne zakotvená v jeho komplexnom prístupe k udržateľnému rozvoju a v presvedčení, že je neúčinné pokúšať sa riešiť ekonomické, sociálne a environmentálne problémy oddelene. ETP má za cieľ zlepšiť životné podmienky jednotlivcov a znížiť prehlbujúce sa sociálne nerovnosti vytvorením podporujúceho prostredia, pričom do riešení zapájame aj majoritné obyvateľstvo.

V Komunitnom centre v Starej Ľubovni, mestskej časti Podsadek, ETP realizuje aktivity od roku 2003 v rámci spolupráce s Mesto Stará Ľubovňa zameraných na zlepšenie životných podmienok obyvateľov mesta ohrozených rizikom chudoby, prevažne z rómskej komunity vo všetkých prioritných oblastiach (zdravie, bývanie, zamestnanosť, vzdelávanie).

Komunitné centrum ETP Slovensko je spoločným priestorom pre celú sídelnú komunitu mesta, priestorom pre rozvoj rôznych subskupín komunity s ohľadom na fakt, že jeden človek môže byť súčasťou rôznych subskupín v priestore aj v čase. Primárnou cieľovou skupinou komunitného centra sú prevažne sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva, jednotlivci ako aj celé rodiny mesta Stará Ľubovňa. Sekundárnou cieľovou skupinou sú všetci ďalší obyvatelia danej lokality a mesta. Okrem týchto dvoch cieľových skupín sú v komunitnom centre ďalšie špecifické cieľové skupiny vymedzené podľa veku, ku ktorým sú smerované aktivity centra prístupom "od kolísky po kariéru" a to: deti predškolského veku (3-6 rokov); deti počas plnenia povinnej školskej dochádzky (7-16 rokov); mládež a mladí dospelí (16-21 rokov); dospelí a rodiny; seniori.

Obligatórne aktivity v komunitnom centre:

- *Predškolská príprava* - jej cieľom je čo najlepšie pripraviť rómske deti na vstup do základnej školy. V predškolskom vzdelávaní sa odbúrava jazyková bariéra a formuje sa identita dieťaťa – rozvíjajú sa formy vnímania, myslenia, pamäti, tvorivej obrazotvornosti.
- *Školský klub FIE* (Feuersteinova metóda Inštrumentálneho obohacovania) - pri práci s rómskymi deťmi je jedným z inovatívnych osvedčených modelov práce, ktorý ETP využíva od roku 2013. FIE je učebný plán určený na zdokonalenie kognitívnych funkcií potrebných pre školské vzdelávanie a dosiahnutie školského úspechu.
- *Schopné deti – Mentorský program* - aktivita zameraná na deti a mládež, ktoré sú dlhodobo mentorované. Cieľom je dosiahnuť vnútornú premenu účastníkov, zmenu ich správania, ktorá následne umožní pozitívne ovplyvniť ich šance do budúcnosti. Súčasťou aktivity sú aj preventívne programy ako finančná gramotnosť a zdravotná osveta.

Nízkoprahové aktivity sa vykonávajú pre rôznorodé skupiny detí. Cieľom aktivity je zmysluplné trávenie voľného času (práca na PC, kreatívna činnosť, športové aktivity a pod.).

- *Doučovanie* - príprava na školské vyučovanie, písanie úloh, príprava projektov, práca na PC a internete.
- Stretnutia rodičov detí zúčastňujúcich sa aktivít v KC - pravidelné stretnutia na ktorých sú rodičom prezentované učebné postupy a úspechy ich detí s možnosťou spoločných aktivít.
- Mimoškolské aktivity - využívanie kreativity detí a mládeže v priestoroch remeselnej a kreatívnej dielne

Fakultatívne aktivity v KC:

- *Kurzy varenia a pečenie* - pre mládež a dospelých z komunity.
- *Aktivity pre verejnosť* - priestory sály komunitného centra sú k dispozícii pre stretávanie sa rôznych skupín obyvateľov Mesta Stará Ľubovňa (stretnutia seniorov, záujmových a iných skupín).

Aktivity v komunitnom centre sú poskytované odborným personálom ETP Slovensko a externými spolupracovníkmi (mentori a tútori).

Stredisko osobnej hygieny

Vytvorenie strediska osobnej hygieny umožnili novovzniknuté priestory v rámci rekonštrukcie komunitného centra Mestom Stará Ľubovňa. Prevádzka bude spustená od 1.12.2020. Stredisko osobnej hygieny je zariadené zvlášť pre mužov a ženy. Za prevádzku bude zodpovedná 1 pracovníčka na plný pracovný úväzok pochádzajúca z miestnej komunity. Každé stredisko je vybavené : práčkou so sušičkou, 2 uzamknateľnými skrinkami s lavičkou, odkladacím stolom, 2 stoličkami, žehliacou doskou a žehličkou. Služby strediska sa budú poskytovať na dennej báze v čase od 8:00 - 14:00 bezplatne pre cieľovú skupinu - občania mesta Stará Ľubovňa ohrození rizikom chudoby a sociálneho vylúčenia a občania, ktorí budú odporučení sociálnym odborom, resp. terénymi sociálnymi pracovníkmi mesta.

Činnosť komunitného centra ETP Slovensko je realizovaná prostredníctvom projektov - Súkromný donor, Ministerstvo vnútra SR - Schopné deti - Mentorský program.

V novembri 2020 bol schválený národný projekt Komunitné služby v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít II. Fáza., Realizácia aktivít projektu sa predpokladá od 1.1.2021 do 31.12.2021, v rámci projektu budú pracovať traja pracovníci.

4.2.7 Domov pre seniorov

Domov pre seniorov je poskytovateľom sociálnych služieb, ktorého zriaďovateľom je Prešovský samosprávny kraj. Cieľovou skupinou sú predovšetkým seniori v dôchodkovom veku. Zariadenie poskytuje sociálne služby celoročnou pobytovou formou s celkovým počtom 155 miest, v týchto druhoch sociálnych služieb:

- Zariadenie pre seniorov (ZpS) s kapacitou 40 miest,
- Domov sociálnych služieb (DSS) s kapacitou 35 miest,
- Špecializované zariadenie (ŠZ) s kapacitou 80 miest. (ŠZ sa službou zameriava na ľudí s demenciou, Parkinsonovou chorobou a Alzheimerovou chorobou).

V DpS pracuje podľa organizačnej štruktúry 111 zamestnancov.

Tabuľka 23 Stav obsadenosti domova pre seniorov k decembru 2019

STAV OBSADENOSTI			
Druh poskytovanej služby	Spolu	Ženy	Muži
Zariadenie pre seniorov (ZpS)	39	25	14
Domov sociálnych služieb (DSS)	35	23	12
Špecializované zariadenie (ŠZ)	77	54	23

Zdroj: Domov pre seniorov, Stará Ľubovňa, 2020

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Tabuľka 24 Veková skladba prijímateľov k 31. 12. 2019

VEKOVÁ SKLADBA PRIJÍMATEĽOV	
od 40 do 59 rokov	10
od 60 do 74 rokov	36
od 75 do 89 rokov	88
nad 90 rokov	17
Priemerný vek prijímateľov	79

Zdroj: Domov pre seniorov, Stará Ľubovňa, 2020

Poslaním Domova pre seniorov je kvalitným poskytovaním sociálnych služieb vytvárať príjemné prostredie, v ktorom by klienti prežívali spokojný a plnohodnotný život, ktorý by sa napriek inštitúcií, charakterom a prostredím, približoval rodinnému prostrediu. Cieľom je v spolupráci s rodinou vytvárať podmienky pre pokojné a plnohodnotné prežívanie jesene života klientov v seniorskom veku.

Vízia poskytovania sociálnych služieb:

- poskytovanie kvalitných sociálnych služieb v inštitucionálnom zariadení,
- v spolupráci s rodinou vytvárať podmienky pre pokojné a plnohodnotné prežívanie jesene života klientov v seniorskom veku,
- vytvárať príjemné prostredie svojím správaním, prístupom k prijímateľom sociálnych služieb, ich rodinám, okoliu a svojím kolegom v práci.

Vzhľadom na zameranie poskytovania sociálnych služieb na cieľovú skupinu seniorov a v súlade so zákonom č. 448/2008 o sociálnych službách bude potrebné v budúcnosti kapacitu meniť a to tak že v zariadení pre seniorov sa kapacita navýši a v domove sociálnych služieb sa bude kapacita postupne znižovať.

Tabuľka 25 Predpokladaná kapacita Domova pre seniorov v roku 2021

PREDPOKLADANÝ STAV DO ROKU 2021	
Druh poskytovanej služby	Kapacita
ZpS	40
DSS	30
ŠZ	80

Zdroj: Domov pre seniorov, Stará Ľubovňa, 2020

4.2.8 Centrum pre rodiny s deťmi Spišská Belá

Od 01.01.2019 zmenou zákona nesie bývalý detský domov nový názov - Centrum pre deti a rodiny Spišská Belá. Pre deti centra z 3. samostatne usporiadanej skupiny sa dňom 20.02.2019 stal novým domovom zrekonštruovaný priestor rodinného domu v Starej Ľubovni na Zámočkej ulici (v priestoroch bývalého krízového strediska). V priestoroch kmeňovej budovy v Spišskej Belej sa zároveň vytvoril priestor pre 10 detí, ktoré potrebujú dočasne nahradiť svoje rodinné prostredie na základe tzv. pobytového opatrenia súdu.

Centrum má v mestách Stará Ľubovňa a Kežmarok vyhradené priestory, v ktorých pracujú psychológovia a sociálni pracovníci ambulantnou a terénnou formou na tom, aby sa zabránilo možnému vyňatiu každého ohrozeného dieťaťa v monitorovaných oblastiach z jeho prirodzeného prostredia a zamedziť tak jeho následnému umiestneniu do centra. Riešia viaceré krízové situácie v rodine, akými sú výchovné problémy, zanedbávanie, či rodičovský konflikt. Denne sú v kontakte s rodinou v ich krízových situáciách, hľadajú spoločné možnosti ich pomoci a najmä pomáhajú dieťaťu a jeho rodičom v ich prežívaní.

4.2.9 Spišská katolícka charita v Starej Ľubovni

Spišská katolícka charita zabezpečuje zdravotnícke služby v rámci celého okresu. V každej službe, či už sociálnej alebo zdravotníckej, treba hľadať pomoc podania podpornej ruky tomu, kto danú službu potrebuje. Opatrovateľská služba patrí medzi terénne soc. služby. Sociálne a zdravotnícke služby patria medzi profesionálne služby charity.

ADOS – Caritas (agentúra ošetrovateľskej starostlivosti) a MH (mobilný hospic) - patria medzi zdravotnícke služby (návštevne zdravotnícke služby v rodinách). Služby v ADOS a v MH sú hradené príslušnou zdravotnou poisťovňou. V ADOS ide o pomoc v domácom prostredí, najmä dlhodobo chorým, po prepustení z nemocnice a v rekonvalescencii (ošetrovanie rán, dekubitov, odbery krvi, podávanie injekcií, infúzií...). Mobilný hospic predstavuje holistické sprevádzanie a pomoc terminálne chorým a ich blízkym v domácom prostredí. Zahŕňa životný úsek pred, pri, po smrti. Do roku 2006 Spišská katolícka charita poskytovala opatrovateľskú službu v rozsahu celého mesta a okresu Stará Ľubovňa. Ku koncu roku 2006 bola opatrovateľská služba zo strany charity ukončená. Od 1. 5. 2014 do 30.6.2020 bola opatrovateľská služby poskytovaná s prerušeniami v rámci troch národných projektov. Pre skvalitnenie života klientov i občanov mesta zabezpečujeme prepožičiavanie zdravotných pomôcok a polohovateľných postelí.

Cieľom je byť pripravený naďalej stáť blízko pri človeku, poskytovať opatrovateľskú, ošetrovateľskú a hospicovú službu, ale aj povzbudzovať ľudí do dobrovoľníckej angažovanosti.

4.2.10 Prepravná služba

Hlavným cieľom prepravnej služby je lepší prístup k sociálnym službám. Túto sociálnu službu zabezpečuje nezisková organizácia, ktorá poskytuje všeobecne prospešné služby hlavne pre občanov okresu Stará Ľubovňa. Zaregistrované sociálne služby poskytujú v súlade so zákonom o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z., ale aj nad rámec zákona, za účelom zvyšovania kvality života osôb s ťažkým zdravotným postihnutím a seniorov. Prepravnú službu môže využiť osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na prepravu osobným vozidlom, osoba s obmedzenou schopnosťou pohybu a obmedzenou schopnosťou orientácie, osoba s preukazom ŤZP, senior nad 62 rokov sa prepravuje do zdravotníckeho a sociálneho zariadenia, na kultúrne a športové podujatia, úrady v meste (vybavovanie úradných záležitostí), návšteva cintorína aj mimo okres. Poskytovanie týchto služieb aj ich využívanie nadobúda mimoriadny význam v boji s pandémiou pri ochrane zdravia predovšetkým ohrozených skupín občanov.

4.3 Iní poskytovatelia sociálnych služieb v regióne

ASSR & SOS gombík/ Domáce tiesňové volanie

„Asociácia samaritánov Slovenskej republiky je dobrovoľné združenie ľudí dobrej vôle, ktorých cieľom je v duchu tradícií samaritánstva a v kontexte s medzinárodným samaritánskym hnutím pomoc všetkým ľuďom v núdzi, bez ohľadu na ich národnú, rasovú, náboženskú, politickú alebo inú príslušnosť.“ (Motto zo Stanov Asociácie samaritánov Slovenskej republiky).

Asociácia samaritánov Slovenskej republiky (ASSR) je neverejným poskytovateľom sociálnej služby DTV – domáce tiesňové volanie/SOS gombík, ktorá je v Zákone o sociálnych službách definovaná ako sociálna služba s použitím telekomunikačných technológií – monitorovanie a signalizácia potreby pomoci. Služba DTV/SOS gombík, podporuje nové sociálne trendy v Európe, spojené so sociálnou integráciou ľudí. Snahou samaritánov je, aby klient čo najdlhšie využíval pre svoj pobyt vlastné domáce prostredie a za pomoci rodiny, okolitého sociálneho prostredia alebo profesionálov, mal zaistenú pomoc v prípade akejkoľvek krízovej situácie. Služba DTV/SOS gombík je dôležitým komponentom v sieti sociálnych služieb na Slovensku. Jej hlavným cieľom je znížiť zdravotné a sociálne riziká starších alebo postihnutých osôb, pre ktoré štyri steny vlastného domova často znamenajú riziko nebezpečenstva. Hlavným prínosom tejto služby je jednoduché ovládanie, výhodné najmä v prípadoch obmedzenej pohyblivosti, a hlavne skutočnosť, že pomáha zdravotne postihnutým osobám a seniorom vo vysokom veku prežiť svoj život dôstojne, podľa svojich prání a v prirodzenom prostredí. Monitoring a signalizáciu potreby pomoci zabezpečuje dispečing ASSR, ktorý spĺňa najnáročnejšie kritériá pre prijímanie tiesňových hovorov. Dispečing ASSR pracuje v režime nepretržitej prevádzky. ASSR úspešne ponúka túto službu už 12 rokov. Vzhľadom na výhodnosť služby počas „Korona krízy“ sa záujem miest a obcí o tento typ služby ešte zvýšil. Od 8.6.2020 je ASSR, s.r.o. registrovaným sociálnym podnikom.

Humanitarian, n.o.

Je nezisková organizácia, ktorá poskytuje svoje služby v okrese Stará Ľubovňa od roku 2011. Snahou organizácie, ktorá má prevádzku na Levočskej ul. 3 v Starej Ľubovni, je byť prakticky prospešnou v každej oblasti života seniorov alebo ľudí každého veku, ktorí sú nejakým spôsobom odkázaní na pomoc iných. Poskytuje služby v rámci zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Poskytuje sociálne služby:

- opatrovateľskú službu /§41 zák. č.448/2008 Z.z.,
- prepravnú službu /§ 42 zák. č. 448/2008 Z.z.,
- požičiavanie pomôcok /§ 47 zák. č. 448/2008 Z.z.,
- zariadenie Senior residence.

V budúcnosti organizácia Humanitarian, n.o. plánuje zriadiť denný stacionár pre klientov, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby a sú odkázaní na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa.

Zariadenie pre seniorov v Jarabine

Zariadenie pre seniorov v Jarabine je zariadenie rodinného typu s počtom klientov 17. Hlavnou cieľovou skupinou, pre ktorú sa zariadenie zriadilo sú starí a chorí ľudia, občania obce Jarabina, ktorí vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav a sociálne pomery nie sú schopní sa o seba postarať a sú odkázaní na pomoc inej osoby. Ďalšou cieľovou skupinou sú občania okolitých obcí a územia Prešovského samosprávneho kraja, ktorí tak ako hlavná skupina, potrebujú pomoc sociálnych služieb podľa § 35 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

V zariadení pre seniorov v Jarabine sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva a osobné vybavenie.

Denný stacionár sv. Demetera v Údole

Denný stacionár je ambulantná sociálna služba poskytovaná určitý čas počas pracovného dňa. Ide o sociálnu službu poskytovanú seniorom a zdravotne postihnutým občanom, ktorých zdravotný stav umožňuje pobyt v dennom stacionári. Cieľom je pomoc osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby. Denný stacionár sv. Demetera pomáha aj rodine klienta zvládnuť náročné životné situácie, v ktorých sa ocitli v dôsledku nepriaznivých ekonomických, spoločenských, sociálnych či zdravotných podmienok. Činnosť zariadenia je úzko prepojená s Agentúrou domácej ošetrovateľskej starostlivosti (preväzy a ošetrovanie rán, rehabilitácia, podanie injekcií, odbery krvi ...) i s požičiavaním zdravotníckych pomôcok. Denný stacionár poskytuje všetkým svojim klientom obed a pre záujemcov aj desiatu a olovrant.

Dom sv. Jána Almužníka v Novej Ľubovni

Špecializované zariadenie je umiestnené v tichom prostredí obce Nová Ľubovňa. Pokojné okolie, blízkosť lesa a potoka Jakubianka vytvára priestor na oddych a príjemné trávenie času. Samotná stavba a jej architektonické riešenie vytvára dojem rodinného zariadenia. Dom Charitas sv. Jána Almužníka je zároveň najnovším zariadením Spišskej Katolíckej Charity. Stavba bola ukončená v júli 2017 a zariadenie bolo zapísané do registra poskytovateľov sociálnych služieb 01.01.2017.

Špecializované zariadenie v Dome Charitas sv. Jána Almužníka v Novej Ľubovni, s kapacitou 28 prijímateľov sociálnej služby, poskytuje pobytovú celoročnú sociálnu službu plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V. podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa. Klientmi zariadenia sú fyzické osoby s telesným postihnutím, fyzické osoby s mentálnym postihnutím, fyzické osoby s poruchami správania. V zariadení je momentálne 25 klientov ubytovaných v jedno a dvojlôžkových izbách, vybavených sociálnym zariadením. Poskytovateľ zabezpečuje odborné, ale i obslužné činnosti ako je stravovanie 5 x denne, upratovanie, pranie a údržba bielizne. O klientov sa stará 19

odborných zamestnancov. Pre každého klienta je spracovaný individuálny výchovno-vzdelávací plán v oblastiach sebaobsluhy, motoriky, vedomostí, komunikácie, pracovných zručností, náboženstva. So skupinami s maximálnym počtom päť detí sa pracuje individuálnou formou a metodikou prispôsobenou ich mentálnym a fyzickým schopnostiam. Zariadenie má nadviazanú dobrú spoluprácu so Spojenou školou internátnou v Starej Ľubovni, ktorú klienti navštevujú, so špeciálnymi pedagógmi, psychológmi a odbornými lekármi s cieľom zabezpečiť čo najkvalitnejšie služby.

Detský domov sv. Klementa Hofbauera v Podolínci

Detský domov sv. Klementa Hofbauera v Podolínci je akreditovaným subjektom, ktorý vznikol transformáciou internátu Špeciálnej základnej školy internátnej v Podolínci. Detský domov vychováva deti s nariadenou ústavnou starostlivosťou od narodenia až do dospelosti prevažne s ľahkým mentálnym postihnutím. Svoju činnosť začal od 1. januára 2006. Budova detského domova sa nachádza v areáli kláštora redemptoristov. Kapacita detského domova je 45 miest, deťom sa venuje 33 členný odborný tím. Priamo o výchovu detí sa stará 10 gazdín a 10 vychovávateľov. Najmladšie deti sú vychovávané v tzv. profesionálnych rodinách. Aktuálne zamestnáva 4 profesionálnych rodičov, ktorí poskytujú starostlivosť 6 deťom. Zriaďovateľom domova je Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Spišské Podhradie.

Detské centrum Macík Nová Ľubovňa

Poskytuje opatrovateľskú a pedagogickú starostlivosť pre deti od 1 roka s možnosťou nástupu kedykoľvek v priebehu roka.

Domov sociálnych služieb Legnava

Domov sociálnych služieb v Legnave je zariadením sociálnych služieb zriadeným Prešovským samosprávnym krajom, ako rozpočtová organizácia s vlastnou právnou subjektivitou. Domov sociálnych služieb v Legnave poskytuje prijímateľom sociálnych služieb sociálnu službu a to: pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, pracovná terapia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, záujmová činnosť, úschova cenných vecí.

Poslaním DSS v Legnave je vytvoriť prijímateľom sociálnych služieb zmysluplný, dôstojný a plnohodnotný život s podporou k samostatnosti a začleneniu do spoločnosti na základe ich individuálnych schopností a znalostí. Cieľom poskytovania soc. služby je vykonávať odborné, obslužné a ďalšie činnosti s prihliadnutím na individuálne potreby prijímateľov sociálnej služby. Kapacita je 60 miest.

5 TRESTNÁ ČINNOSŤ MLÁDEŽE

Trestná činnosť mládeže za rok 2019

Trestná činnosť mládeže (kriminalita mládeže) je špecifickou skupinou kriminality. Špecifickosť tohto druhu kriminality je determinovaná páchatelom (jeho vekom, kriminálnymi skúsenosťami), kriminálnou orientáciou na určité trestné činy, faktormi ovplyvňujúcimi páchanie trestných činov a v neposlednom rade aj samotným spôsobom páchania trestných činov (modus operandi).

Násilná kriminalita - k násilným trestným činom najčastejšie dochádzalo v školských zariadeniach. Páchatelia pochádzajú zväčša z neusporiadaných rodín. Medzi najčastejšie príčiny násilnej trestnej činnosti páchanej mládežou je možné zaradiť zlé výchovné prostredie v rodine, podmienené aj sociálnou situáciou. V praxi často dochádza k používaniu alkoholu, alebo drog mladistvým delikventom, po ich použití sa stáva agresívnejším, závislým, pričom na svoju závislosť potrebuje finančné prostriedky.

Mravnostná kriminalita - na úseku mravnostnej trestnej činnosti boli zaznamenané rôzne formy sexuálneho zneužívania, ktoré páchala mládež voči maloletým osobám. Jednou z hlavných príčin mravnostnej kriminality je sociálne prostredie, v ktorom mládež vyrastá, nedostatočné výchovné prostredie v rodine. Svoju úlohu zohrávajú aj odlišné normy správania rómskej časti populácie, v ktorej je tolerovaná súlož s osobou mladšou ako 15 rokov.

Majetková kriminalita - najčastejším predmetom záujmu je krádež drevnej hmoty v rómskych osadách, ďalej vreckové krádeže. Dôvodom páchania majetkovej trestnej činnosti je opakovane získanie akýchkoľvek finančných prostriedkov poškodených osôb, krádeže tovaru a hnuťelných vecí z dôvodu ich ďalšieho predaja, pričom finančné prostriedky získané trestnou činnosťou páchatelia využívajú na svoju potrebu. Páchatelmi sú prevažne deti zo sociálne slabších rodín s nižšou životnou úrovňou.

Ostatná trestná činnosť - najčastejšie je to výtržníctvo, jeho formami sú hlavne nadávky a urážky na verejnosti, ide o túžbu „ovládať“ druhých, zosmiešniť ich, zastrašiť, zahanbiť, predviesť sa pred kolektívom, ale aj pred druhým pohlavím. Ale patrí tam aj znečisťovanie verejných priestranstiev, poškodzovanie cudzieho majetku, rušenie nočného pokoja a podobne.

Trestná činnosť páchaná na mládeži za rok 2019

Násilná kriminalita - k násilným trestným činom najčastejšie dochádzalo v školských zariadeniach. U týchto skutkov nie je spoločenská nebezpečnosť založená len na útoku na zdravie a život ľudí alebo na spôsobenej veľkej škode, ale na tom, že ju páchajú mladí ľudia, ktorí sa profilujú a časom ich konanie môže nabráť iný rozmer v páchaní trestnej činnosti.

Mravnostná kriminalita - v rámci mravnostnej kriminality je osobitne venovaná pozornosť trestným činom spadajúcim do oblasti detskej pornografie, pričom v sledovanom období nebol zaznamenaný žiadny prípad. Z mravnostnej trestnej činnosti bolo spáchaných najviac trestných činov sexuálneho zneužívania, ku ktorým najčastejšie dochádzalo v rómskych osadách.

Hlavnou príčinou v násilnej a mravnostnej kriminalite je sociálne prostredie, v ktorom mládež vyrastá a nedostatočné výchovné prostredie v rodine.

Prehľad preventívnych aktivít a opatrení vykonávaných OR PZ Stará Ľubovňa

Na úseku prevencie kriminality mládeže policajti Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Starej Ľubovni v prvom rade zabezpečujú realizáciu už osvedčených projektov vypracovaných na rezortnej úrovni.

- Hlavný projekt, ktorý sa realizuje je **„Detská policajná akadémia“** – projekt zameraný na prevenciu kriminality.
- Projekt **„Zodpovedne“** je zameraný na 3 a 4 ročníky základných škôl, v cykle Ovce prostredníctvom 9 animovaných rozprávok informuje a upozorňuje mládež o možných nástrahách internetu.
- Preventívny projekt **„Póla radí deťom“** – prostredníctvom hravej a tvorivej formy si deti osvojujú témy dopravnej výchovy, polície a jej poslanie, závislosti a šikanovania.
- Preventívny projekt **„Oliho príbeh“** – cieľom je oboznámiť a upozorniť mládež o nebezpečenstvách železničnej dopravy a železničných tratí.
- Preventívny projekt **„Kontrola reštauračných a pohostinských zariadení“** – je zameraný na mládež, kde je zisťované používanie alkoholu maloletými a mladistvými osobami.
- Preventívno – bezpečnostná akcia – na ZŠ a stredných školách pravidelné kontroly za pomoci špeciálne vycvičeného služobného psa na vyhľadávanie omamných a psychotropných látok.
- Preventívne aktivity s cieľom zvýšenia informovanosti a vzdelávania pri využívaní informačných a komunikačných technológií a sociálnych sietí na internete.
- Preventívne aktivity zamerané na problematiku Integrovaného záchranného systému 112.
- **„Detský deň“** – pre deti a mládež zameraný na ukážky, súťaže a prekvapenia Policajného zboru.
- Projekt **„Deti a paragrafy“** cyklus 4 prednášok na tému trestná zodpovednosť, kriminalita mládeže, drogy, alkohol a fajčenie – zameraná na problémovú mládež.
- Preventívne akcie s tematikou dopravnej výchovy na prenosnom Detskom dopravnom ihrisku.
- Špeciálna kontrola v prvý a posledný deň školského roku zameraná na ochranu školskej mládeže, vykonávaná v blízkosti školských zariadení a pri priechodoch pre chodcov.
- Preventívne kontroly v cestnej premávke so zameraním na preverenie úrovne vedomostí vodičov s poskytovaním prvej pomoci v súvislosti s cestnou premávkou.
- Preventívna akcia **„Detský deň“** za spoluúčasti Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchrannej služby, ASSR, Slovenského červeného kríža, Mestskej polície..atď.
- Prednášky na témy: násilie páchané na ženách, drogy, alkohol, fajčenie, záškoláctvo, šikanovanie, kriminalita, krádeže, agresivita, trestná zodpovednosť, obchodovanie s ľuďmi, extrémizmus, kyberšikanovanie a domáce násilie.
- Celoslovenský projekt **„Bezpečná jeseň života“** – cieľom je príprava seniorov na osvojenie si a uplatňovanie konkrétnych preventívnych opatrení.
- Besedy pre seniorov na tému **„Bezpečné bývanie“** a **„Podomoví predajcovia – šmejdi.“**

6 VÝSTUPY Z FOKUSOVÝCH SKUPÍN

Cieľom vytvorenia fokusových skupín bolo zistiť postoje a názory na určitú tému, ktoré by bolo ťažké zistiť mimo skupinu, pričom pri fokusovej skupine bolo dôležité vnímať nielen samotné odpovede, ale aj reakcie účastníkov, ich skupinovú dynamiku a interakciu. Celkovo boli zriadené štyri fokusové skupiny podľa zamerania, pričom máme na zreteli vzájomné prelínanie tém.

1. Pracovná skupina – „Rodiny s deťmi a mládež“ – termín stretnutia - 8.júla 2020.

Účastníci pracovnej skupiny boli vybraní z rozličných oblastí – zástupcovia úradu práce, občianskych združení, ktoré pracujú s deťmi a rodinami, školský psychológ, zástupcovia centra špeciálnopedagogického poradenstva, sociálnej poisťovne, centra voľného času, rodičov, koordinátor prevencie násilia na deťoch pri ÚPSVaR, členovia sociálnej komisie a iní.

Slabé stránky a ohrozenia:

- nedostatky v priestoroch na aktivity,
- chýbajúci ľudský kapitál a dobrovoľníci na vykonávanie činností,
- nedostatočná spolupráca pomáhajúcich organizácií,
- „zanedbávané oblasti“ – maloleté matky medzi sociálne slabšími skupinami obyvateľov, rozvodovosť rodín (podpora členov týchto rodín) a alkoholizmus v rodinách,
- nedostatočné spektrum krúžkov v školách, centre voľného času - podľa záujmov detí,
- slabá informovanosť širokej verejnosti o problémoch, rizikách súčasnej doby – napr. kyberšikana, nezáujem rodičov o vzdelávanie v tejto oblasti.

Silné stránky a príležitosti:

- výber a využívanie alternatívnych priestorov na aktivity,
- podpora dobrovoľníctva,
- možnosť získania dotácií na rozvoj činností,
- zlepšenie informovanosti širokej verejnosti o činnostiach organizácií v rozličných formách,
- zlepšenie spolupráce organizácií,
- vzájomná informovanosť o ponuke prednáškovej a vzdelávacej činnosti,
- viac aktivít pre rómske ženy napr. v oblasti dojčenia a starostlivosti o deti.

2. Pracovná skupina – „Osoby so zdravotným postihnutím“ – termín stretnutia - 15.júla 2020

Účastníci pracovnej skupiny boli vybraní z rozličných oblastí – zástupca oddelenia peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností úradu práce, detská lekárka, riaditeľka Spojenej školy internátnej v Starej Ľubovni, zástupcovia Domu sv. Anny a Špeciálnej základnej školy pri Dome sv. Anny, členovia sociálnej komisie, zástupcovia ťažko zdravotne postihnutých a iní.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Slabé stránky a ohrozenia:

- ťažké uplatnenie na trhu práce, deficit chránených pracovísk a chránených dielní, nezáujem podnikateľskej sféry o vytváranie takýchto miest, absencia sociálneho podniku,
- chýbajúci asistenti v školách, škôlkach, nedostatok financií,
- nedostatok občianskych združení, ľudí aktívnych v pomoci osobám ZŤP,
- špecifické potreby osôb ZŤP počas lekárskeho vyšetrení, preťaženosť ambulancií, veľká vzdialenosť niektorých ambulancií, ktoré poskytnú ošetrovanie – napr. stomatológ, ktorý by ošetril autistické dieťa, ale aj obmedzenia prístupu s invalidným vozíkom, a pod.,
- nedostatok financií na niektoré špeciálne terapie,
- špecifikácia niektorých škôl – stredné školy, ktoré ponúkajú výučný list narozdiel od osvedčenia, špeciálne školy verzus klasické školy so špeciálnymi triedami, resp. integrácia detí.

Silné stránky a príležitosti:

- rozvoj organizácií pôsobiacich v danej oblasti a dobrovoľníctva,
- zlepšenie informovanosti širokej verejnosti o činnostiach organizácií v rozličných formách,
- hľadanie alternatívnych priestorov na aktivity – predstavenie práce detí so zdravotným postihnutím širšej verejnosti,
- zlepšenie spolupráce organizácií,
- vytváranie chránených pracovísk a dielní,
- poskytovanie dotácií pre rozvoj sociálnej oblasti.

3. Pracovná skupina – „Seniori“ – termín stretnutia - 22.júla 2020 na pôde Sociálnej poisťovne v Starej Ľubovni.

Účastníci pracovnej skupiny boli vybraní z rozličných oblastí – zástupca sociálnej poisťovne, riaditeľ Domova pre seniorov v Starej Ľubovni, zástupcovia klubov dôchodcov a Zväzu protifašistických bojovníkov, mestského úradu, ktorý poskytuje niektoré druhy sociálnych služieb pre seniorov a iní.

Slabé stránky a ohrozenia:

- neprehľadnosť a ťažká orientácia v aktuálnom posudkovom systéme posudzovania odkázanosti, nároku na invalidný dôchodok a nároku na kompenzácie,
- nízke dôchodky, ktoré často nestačia na zabezpečenie potrebnej sociálnej služby, či pobytu v zariadení,
- opakované sťahovanie klubov dôchodcov do iných priestorov,
- chýbajúci systém poskytovania odľahčovacej služby v porovnaní s okolitými štátmi,
- chýbajúce mestské zariadenie pre seniorov – dlhé čakacie doby pre prijatie do zariadenia, ktoré prevádzkuje VÚC a iných zariadení,
- stravovanie pre dôchodcov prostredníctvom reštauračného zariadenia – cenová náročnosť, potreba diétného stravovania,
- absencia malometrážnych bytov.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Silné stránky a príležitosti:

- stabilizácia priestorov na aktivity jednotlivých klubov dôchodcov, vybavenie priestorov,
- schválený projekt zariadenia pre seniorov s denným centrom (pre klubovú činnosť dôchodcov) a vývarovňou (lacnejšia strava),
- zapojenie ochotných dobrovoľníkov do pomoci dôchodcom,
- zjednodušenie posudkového systému po zmene zákona,
- zamestnávanie opatrovateľky, ktorá by bola využívaná na zastupovanie a zabezpečenie odľahčovacej služby,
- poskytovanie dotácií pre klubovú činnosť dôchodcov.

4. Pracovná skupina – „Marginalizované komunity a osoby v ťažkých životných situáciách“ – termín stretnutia - 3.augusta 2020.

Účastníci pracovnej skupiny boli vybraní z rozličných oblastí – zástupcovia ETP Slovensko, terénnej sociálnej práce, Komunitného centra na Továrenskej ulici v Starej Ľubovni a MOPS, zamestnanci sociálneho oddelenia, členovia sociálnej komisie a iní.

Prítomní sa dohodli na rozčlenení témy na oblasti a to – zdravie, bývanie, vzdelanie, zamestnanosť. K jednotlivým oblastiam potom definovali silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia.

Zdravie

Slabé stránky a ohrozenia:

- nedostatočné priestory pre prácu komunitného centra na Továrenskej ulici,
- nezodpovednosť pri dodržiavaní protiepidemiologických opatrení (nenosenie rúšok, nesprávna manipulácia s nimi,...),
- časté úteky rómskych matiek z nemocnice po pôrode,
- nízky vek prvorodičiek,
- detská prostitúcia,
- nezdravý spôsob života.

Silné stránky a príležitosti:

- existencia odborníkov v pomáhajúcich profesiách a inštitúciách – ETP, TSP, KC, MOPS, sociálne oddelenie MsÚ viac preventívnych aktivít, vyhľadávacia činnosť,
- preventívna činnosť – prednášky, osвета,
- spolupráca medzi inštitúciami – ETP, RÚVZ, ÚPSVaR, Projekt Zdravé komunity, TSP, KC, MOPS,
- renovované priestory komunitného centra v Podsadku – viac aktivít, ich rôznorodosť.

Bývanie

Slabé stránky a ohrozenia:

- absencia cenovo dostupného bývania pre nízkoprijemové skupiny ľudí,
- nevyhovujúce bývanie v osadách,
- nedostatok miesta v osadách (lokalita),
- nepredajnosť pozemkov v osadách,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- nesprávne nastavené podmienky projektu prestupného bývania,
- neprítomnosť nízkoľahového bývania pre bezdomovcov, rodiny v akútnej núdzi,
- dlhé čakacie lehoty na získanie mestského bytu,
- najohrozenejšími skupinami v tejto oblasti sú – osamelé matky, seniori, bezdomovci.

Silné stránky a príležitosti:

- pracujúci ľudia, ktorí sú schopní finančne zvládnuť bývanie v mestskom byte, dokázali by si svojpomocne postaviť menšie domčeky,
- voľné plochy na výstavbu (príležitosť na zmenu územného plánu),
- príležitosť na vybudovanie dostupného bývania pre najohrozenejšie skupiny na zaistenie kvalitných podmienok pre slušný život.

Vzdelanie

Slabé stránky a ohrozenia:

- nízky záujem rodičov o vzdelanie detí,
- veľký počet rómskych detí, ktoré „končia v špeciálnych triedach“,
- nedostatok asistentov učiteľa,
- absencia predškolského zariadenia pre rómske deti,
- malý počet žiakov MRK, ktorí ukončia štúdium ZŠ deviatym ročníkom,
- neprepojenosť študijných odborov s praxou.

Silné stránky a príležitosti

- existencia dostupných škôl – základných, stredných, elokovaných pracovísk,
- bezplatný školský autobus v roku 2020,
- predškolská príprava v komunitných centrách v Podsadku a na Továrenskej ulici,
- doplnenie asistentov, zvyšovanie záujmu o štúdium na stredných školách,
- vybudovanie predškolského zariadenia.

Zamestnanosť

Slabé stránky a ohrozenia

- nedostatok pracovných príležitostí, vysoká nezamestnanosť,
- absencia sociálnych podnikov,
- strata pracovných návykov, nezáujem riešiť svoju situáciu,
- neochota prispôbiť sa pracovným podmienkam (dôvody predčasného ukončenia zamestnania).

Silné stránky a príležitosti

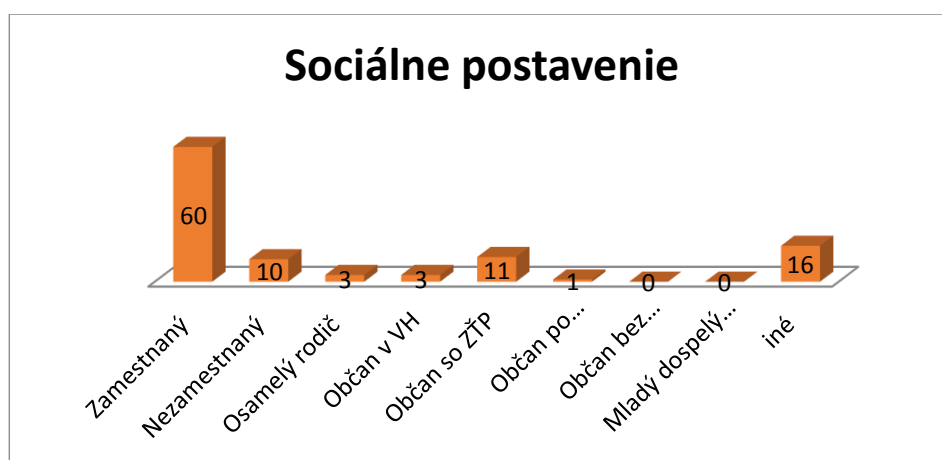
- možnosť získania vzdelania – doplnenie deviateho ročníka ZŠ, stredoškolského vzdelania, kurzy sprostredkované úradom práce,
- príležitosť na vybudovanie sociálneho podniku.

Celkovo boli poznatky z jednotlivých stretnutí sumárne spolu so závermi z analytickej časti a dotazníkových výstupov spracované do SWOT analýzy.

7 DOTAZNÍK – ANALÝZA POŽIADAVIEK OBYVATEĽOV

Požiadavky obyvateľov Starej Ľubovne boli zisťované formou dotazníkového prieskumu. V súvislosti s aktuálnou epidemiologickou situáciou na Slovensku a vo svete bola zvolená elektronická forma dotazníkového zisťovania zverejnená na stránke <https://my.surveio.com/K3Q4M7F3V9Y9K9O2G9A1/builder>, ktorá bola prístupná v období od 13.10.2020 do 30.10.2020. Dotazník obsahoval spolu 20 otázok, z toho 17 otázok uzatvorených a 3 otázky polouzavretou formou. Do dotazníkového zisťovania sa zapojilo celkovo 92 respondentov. Z uvedených respondentov bolo 64 žien a 28 mužov. Išlo predovšetkým o respondentov vo veku od 25-45 rokov a to až 46 respondentov, čo predstavuje 29,7% z celkového počtu. Do zisťovania sa zapojilo aj 27 respondentov vo vekovej kategórii od 46 do 62 rokov a 7 respondentov v kategórii 18 až 25 rokov. Čo sa týka vzdelanostnej úrovne respondentov, 30 z nich má dosiahnuté úplné stredoškolské vzdelanie a zhodný počet 30 tvoria aj respondenti s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním 2 stupňa. Iba piati z opýtaných majú ukončené SOU bez maturity a jeden z nich má dosiahnuté základné vzdelanie. V meste Stará Ľubovňa žije viac ako 10 rokov až 82 respondentov, čo zodpovedá 89,1% zo všetkých zapojených.

Na otázku číslo 5: „Aké je vaše súčasné sociálne postavenie?“ označili respondenti najčastejšie označili kategóriu „zamestnaný.“

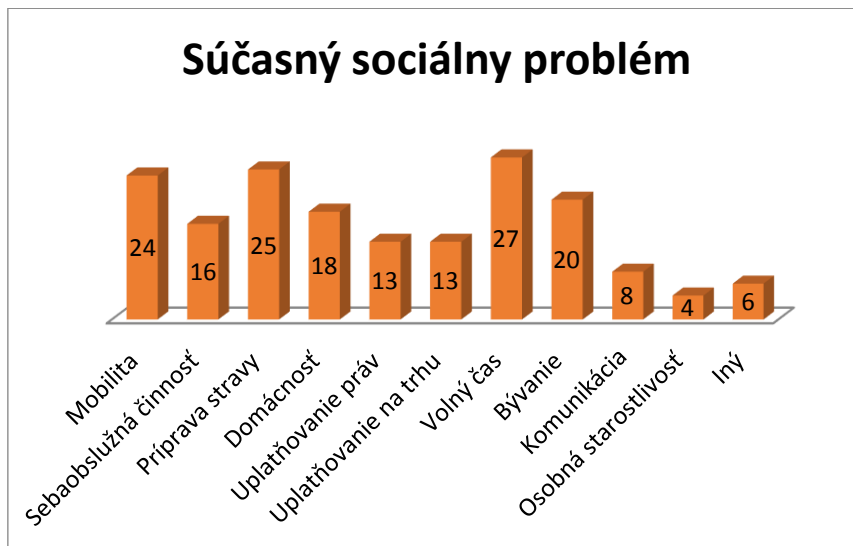
Graf 1 Súčasnú sociálne postavenie respondentov

Zdroj: vlastné spracovanie

Respondenti zapojení do dotazníkového zisťovania uviedli v otázke číslo 6, že by v prípade potreby uprednostnili vykonávanie sociálnej služby hlavne v domácom prostredí, čo uviedlo 69 z nich. Len 23 respondentov by v prípade potreby uprednostnilo vykonávanie sociálnej služby v zariadení. Hlasujúci obyvatelia mesta by podľa uvedeného v prípade potreby uprednostnili starostlivosť o seba alebo svojich blízkych v domácom prostredí.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

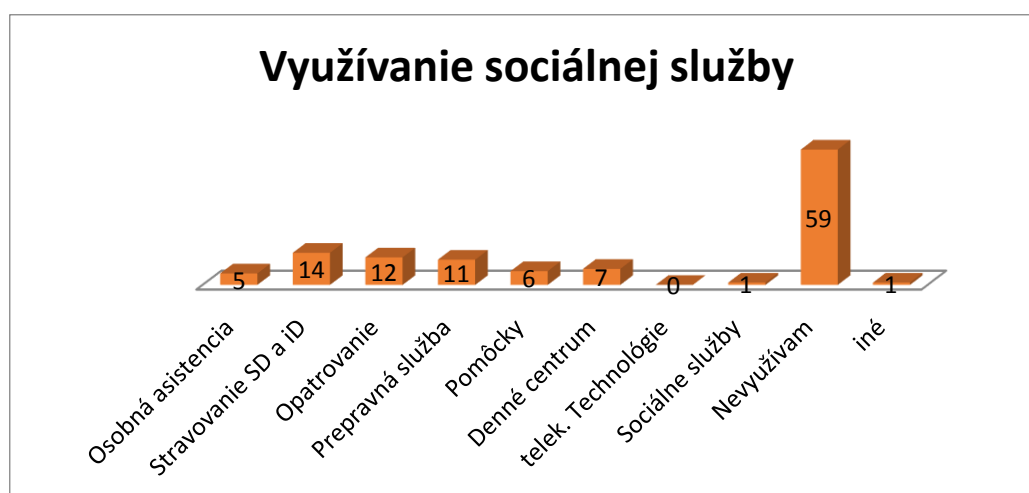
Pri pomenovávaní svojho súčasného problému v otázke číslo 7 si mohli respondenti vybrať z viacerých odpovedí, ktoré sú zaznamenané v grafe č. 2. Ako najčastejšie označili problémy s využívaním voľného času, prípravy stravy a mobilitou. Ďalšou najčastejšou odpoveďou bolo bývanie, ktorú označilo 20 respondentov.

Graf 2 Súčasný sociálny problém

Zdroj: vlastné spracovanie

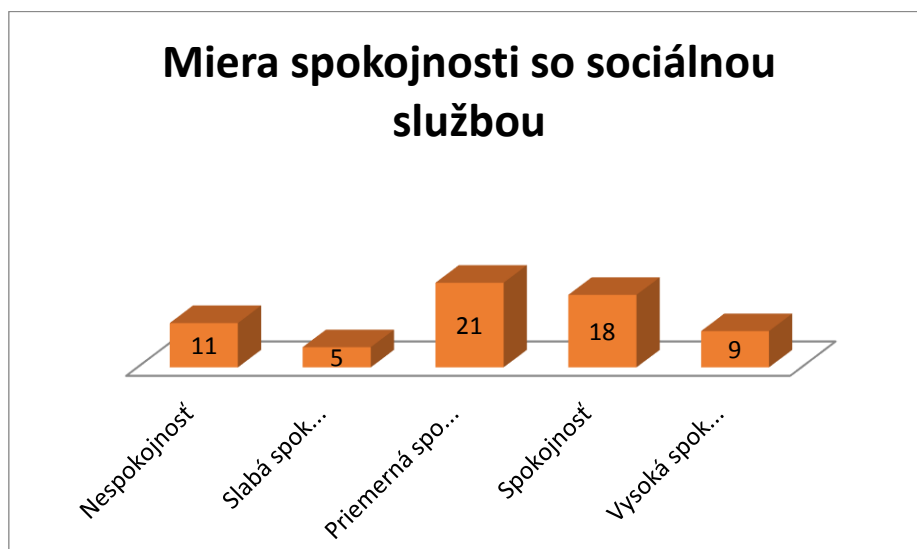
Na otázku číslo 8: „Akú sociálnu službu využívate Vy, resp. Váš príbuzný, blízky, pri riešení sociálneho problému“, odpovedali respondenti nasledovne a ako najčastejšiu odpoveď označili možnosť „nevyužívam.“

Graf 3 Využitie sociálnej služby pri sociálnom probléme

Zdroj: vlastné spracovanie

Mieru spokojnosti s využívanou sociálnou službou vyjadrili respondenti v otázke číslo 9, pričom 21 respondentov uviedlo priemernú spokojnosť a 18 uviedlo, že sú so službou spokojní.

Graf 4 Miera spokojnosti so sociálnou službou

Zdroj: vlastné spracovanie

Na otázku číslo 10: „Kto vám poskytol informácie o službe, ktorú chcete využívať alebo už využívate?“ odpovedali respondenti nasledovne : 29 respondentom poskytla informácie o aktuálnych sociálnych službách ich rodina, priatelia, susedia a zhodne 29 z nich získalo informácie cez sociálne siete. Informácie priamo od organizácií, ktoré danú sociálnu službu poskytujú, dostalo 12 opýtaných a 6 opýtaných má vedomosť o sociálnych službách od sociálnych pracovníkov. O sociálnych službách sa 4 respondenti dozvedeli aj prostredníctvom iného zdroja.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Nasledujúca tabuľka ukazuje prehľad sociálnych služieb, o ktoré by mali respondenti najväčší záujem.

Tabuľka 26 *Záujem o sociálne služby*

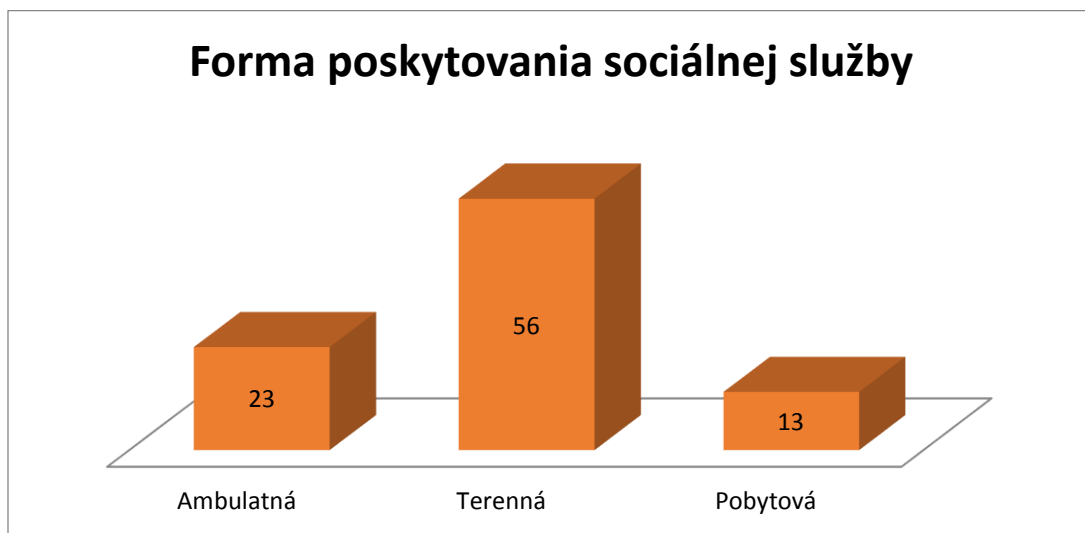
Sociálna služba	Počet respondentov
Sociálne poradenstvo	21
Opatrovateľská služba	21
Prepravná služba	14
Odľahčovacia služba	8
Nízkoprahové dennú centrum pre deti a rodinu	1
Zariadenie núdzového bývania (nocľaháreň, útulok)	7
Zariadenie pre seniorov (domovy dôchodcov)	16
Zariadenie opatrovateľskej služby	11
Denný stacionár pre seniorov	33
Denný stacionár pre deti a mládež – ZŤP	5
Denné centrum (kluby dôchodcov)	16
Poskytovanie sociálnej služby v jedálni	9
Hospic	3
Chránené dielne pre absolventov špeciálnych škôl	10
Chránené bývanie	6
Cenovo dostupné bývanie	30
Inštitút vzdelávania	11
Starostlivosť o deti do troch rokov (jasle)	7
Iné	2

Zdroj: vlastné spracovanie

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Ako najviac žiadané služby sa javia: denný stacionár pre seniorov, cenovo dostupné bývanie a opatrovateľská služba. Záujem o starostlivosť o deti do troch rokov v jasliach deklarovalo 7 respondentov.

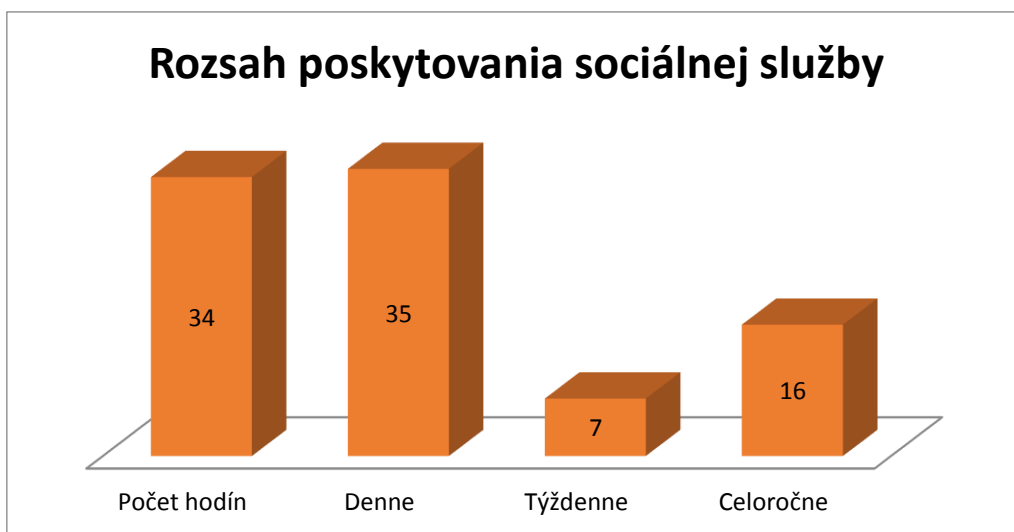
Otázka číslo 12, ktorá overovala najčastejšie požadovanú formu poskytovania sociálnej služby, potvrdila predpoklady, že terénne a ambulantné sociálne služby sú najviac žiadané.

Graf 5 Forma poskytovania sociálnej služby

Zdroj: vlastné spracovanie

Tomu zodpovedá aj najčastejšie preferovaný rozsah poskytovania sociálnej služby, ktorý si vybrali respondenti v nasledujúcej otázke číslo 13. Až 35 respondentov by zvolilo dennú formu a rovnako 35 respondentov rozsah na určitý počet hodín.

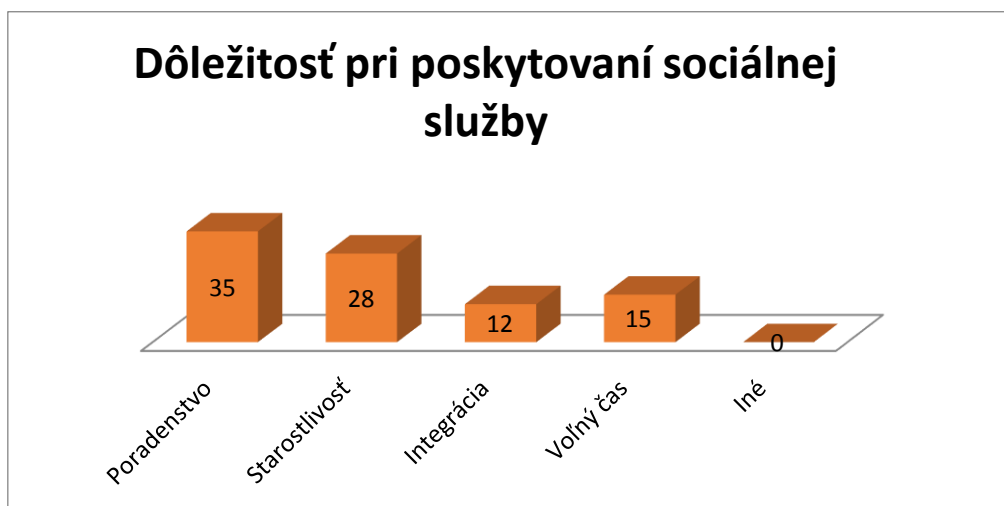
Graf 6 Rozsah poskytovania sociálnej služby

Zdroj: vlastné spracovanie

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Na otvorenú otázku číslo 14, aká sociálna služba alebo zariadenie v súčasnosti v meste Stará Ľubovňa podľa Vás chýbajú, odpovedalo 57 respondentov. Najviac respondentov uviedlo poskytovanie sociálnej služby v dennom stacionári pre seniorov, ďalej vývarovňu, ako aj ďalšie služby: nocľaháreň, útulok, inštitút vzdelávania, vyššie kapacity domova dôchodcov, opatrovateľské služby, programy pre deti, zariadenia podporného bývania.

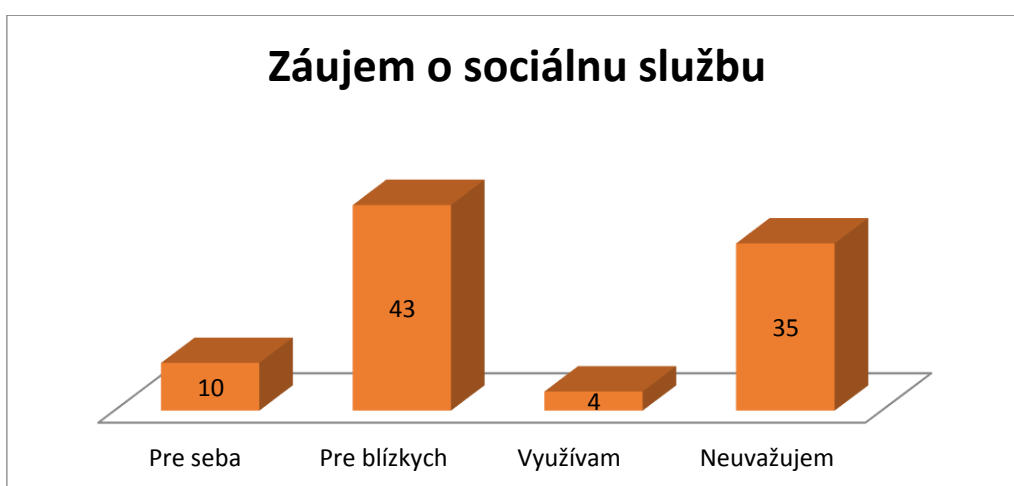
Ako najdôležitejšie z pohľadu prijímateľa sociálnej služby vyzdvihli respondenti poradenstvo a celkovú starostlivosť o klienta.

Graf 7 Dôležitosť pri poskytovaní sociálnej služby

Zdroj: vlastné spracovanie

O využití sociálnej služby v blízkej budúcnosti do 5 rokov uvažuje 43 respondentov pre svojich blízkych, ale až 35 respondentov o nej vôbec neuvažuje.

Graf 8 Záujem o sociálnu službu

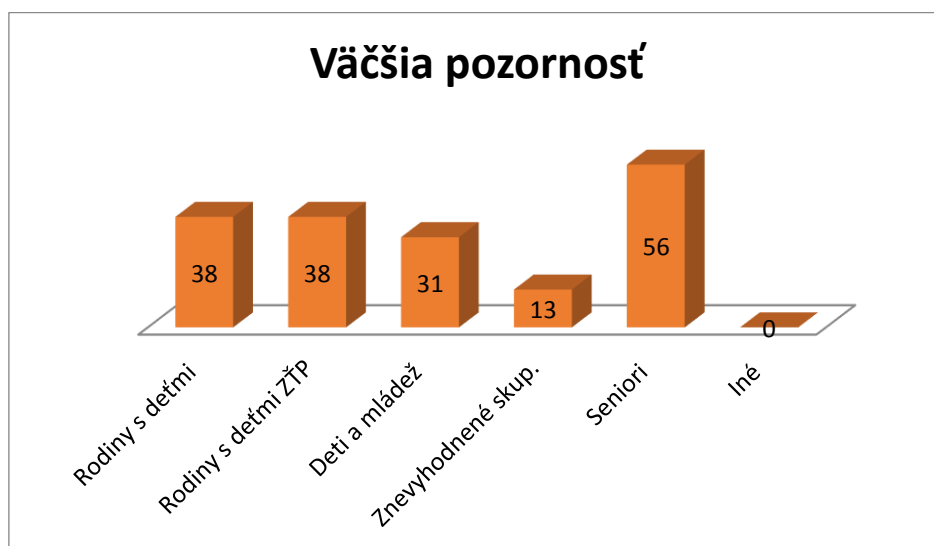
Zdroj: vlastné spracovanie

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Obyvatelia, ktorí o využití služby uvažujú, by najčastejšie využili opatrovateľskú službu - 8 respondentov, zabezpečenie stravovania pre starobných a invalidných dôchodcov - 5 alebo denný stacionár pre dôchodcov - 5. Medzi ďalšie odpovede respondentov patrili aj: klub dôchodcov, jasle, cenovo dostupné bývanie, vytvorenie chráneného pracoviska pre ZŤP, charita, špeciálna materská škola a nákup potravín.

Na otázku, na koho sa obrátite, v prípade ak by ste potrebovali získať informácie o niektorej sociálnej službe v meste Stará Ľubovňa, najviac respondentov - 30 by kontaktovalo oddelenie sociálnych vecí a bytovej politiky na mestskom úrade. Ďalších 25 respondentov by vyhľadalo organizácie, o ktorých vedia, že podobné služby poskytujú. Až 19 respondentov by získalo informácie prostredníctvom internetu, ďalších 8 respondentov by sa obrátilo na ľudí, ktorí majú podobný problém alebo by vyhľadalo pomoc u svojej rodiny a priateľov – 10 z nich.

Potrebu väčšej pozornosti niektorým skupinám obyvateľstva v meste Stará Ľubovňa zdôraznili obyvatelia v ďalšej otázke, keď 56 respondentov upozorňuje na skupinu seniorov, 38 respondentov na rodiny s deťmi a ďalších 38 na rodiny s deťmi ťažko zdravotne postihnutými.

Graf 9 *Väčšia pozornosť*

Zdroj: vlastné spracovanie

Na otvorenú otázku číslo 20 odpovedali respondenti vymenovaním organizácií pomáhajúcich v sociálnej oblasti, ktoré sami poznajú alebo sa s nimi už stretli. Respondenti uvádzali organizácie, ktoré pôsobia v tejto oblasti dlhodobo, ale aj novovzniknuté organizácie. Chýbajú však informácie o ďalších občianskych združeniach, predovšetkým z oblasti zdravotného postihnutia rozličného druhu. Potvrdili sa tým zistenia z fokusových skupín o deficite občianskych združení, ktoré by sa venovali zdravotne ťažko postihnutým ľuďom a aj tie, ktoré boli v minulosti aktívne, už ukončili svoju činnosť. Zoznam organizácií pôsobiach v sociálnej oblasti v meste a v širšom regióne Starej Ľubovne tvorí samostatnú kapitolu komunitného plánu.

8 SWOT ANALÝZY

SWOT analýza je nástroj strategického plánovania, používaná na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb (poskytovanie sociálnych služieb v Starej Ľubovni). Anglická skratka SWOT je odvodená od prvých slov anglických slov:

- **Strenghts** (Silné stránky) – silné/interné podmienky, ktoré môžu pomôcť dosiahnuť cieľ,
- **Weaknesses** (Slabé stránky) – slabé stránky/interné podmienky, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa,
- **Opportunities** (Príležitosti) – externé podmienky, ktoré môžu pomôcť dosiahnuť cieľ,
- **Threats** (Ohrozenia) – externé podmienky, ktoré môžu sťažiť dosiahnutie cieľa.

SWOT analýzy boli spracované počas stretnutí pracovných skupín a na základe odborných skúseností interných a externých sociálnych pracovníkov, tiež so zreteľom na výsledky dotazníkového prieskumu.

Na základe stavu a analýzy sociálnych služieb boli spracované 4 SWOT analýzy sociálnych služieb pre sledované skupiny:

- rodiny s deťmi a mládež,
- osoby so zdravotným postihnutím,
- seniori,
- rómska komunita a osoby v ťažkých životných situáciách.

8.1 SWOT analýza – Rodiny s deťmi a mládež

S- silné stránky	W- slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobrá občianska vybavenosť (CVČ, ZUŠ, materské centrá, komunitné centrum) - existencia vzdelávacích zariadení pre deti so špeciálnymi potrebami - dokument Koncepcia práce s deťmi a mládežou v meste Stará Ľubovňa na roky 2020- 2027 - fungujúci mládežnícky parlament - poskytovanie dotácií zo strany mesta na činnosť - úzka spolupráca s ÚPSVaR- úsek sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately - dobrá spolupráca s poskytovateľmi sociálnych služieb pre deti a mládež - možnosť bezplatného právneho poradenstva 	<ul style="list-style-type: none"> - neexistuje systematické riešenie individuálnej krízovej situácie - sociálne služby nie sú prispôbované demografickému vývoju - chýbajúce zariadenie na okamžitú pomoc v ohrození pre matky s deťmi a maloleté deti - chýbajúce nízkoprahové centrum v meste mimo lokalít MRK - nedostatočné priestory na aktivity pre deti a mládež - chýbajúci ľudský kapitál - absencia prevenčných a vzdelávacích programov pre rodiny

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

O- príležitosti	T- ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj služieb na zosúladienie rodinného a pracovného života- jasle - podpora dobrovoľníctva - podpora zdravého životného štýlu detí, mládeže a rodín - prevenčné a vzdelávacie programy pre rodiny - výstavba nájomných bytov - rozšírenie spektra záujmovej činnosti v školách a CVC 	<ul style="list-style-type: none"> - nízke štátne sociálne dávky pre deti - rozvodovosť- narastajúci počet osamelých matiek s maloletými deťmi - vytváranie neformálnych skupín detí a mládeže s problémovým správaním - málo pracovných príležitostí- odchod za prácou

8.2 SWOT analýza – Osoby so zdravotným postihnutím

S- silné stránky	W- slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - poskytovanie opatrovateľskej služby - príspevok na stravovanie osobám so zdravotným postihnutím - dobrá spolupráca medzi poskytovateľmi sociálnych služieb v meste a ÚPSVaR - existujúci systém kompenzácií z úrovne štátu prostredníctvom ÚPSVaR - existencia Spojenej školy internátnej a Špeciálnej základnej školy sv. Anny so zameraním triedy na autizmus - možnosť integrácie detí so zdravotným postihnutím v MŠ, ZŠ, SŠ - príspevok na monitorovacie zariadenie - príspevok na zapožičanie zdravotníckych pomôcok - existencia služby včasnej intervencie - prepravná služba 	<ul style="list-style-type: none"> - bariérovosť úradov, zdravotníckych zariadení, škôl - absencia krúžkovej činnosti pre deti a mládež so zdravotným postihnutím - nedostatok asistentov v školách
O- príležitosti	T- ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj a podpora dobrovoľníctva - zvyšovanie informovanosti o organizáciách pomáhajúcim osobám so zdravotným postihnutím(letáky, web Mesta, sociálne siete) - prevenčné a vzdelávacie programy pre osoby so zdravotným postihnutím a ich rodiny - vytvorenie priestorov na aktivity - spolupráca pomáhajúcich organizácií - poradenstvo, sieťovanie - vytvorenie chránených dielní 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok pracovných príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím - neposkytovanie sociálnych služieb vo večerných hodinách a dňoch pracovného pokoja

8.3 SWOT analýza – Seniori

S- silné stránky	W- slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - poskytovanie opatrovateľskej služby - príspevok na stravovanie seniorom - dobrá spolupráca medzi poskytovateľmi sociálnych služieb v meste - úzka spolupráca s ÚPSVaR - aktívne kluby dôchodcov - príspevok mesta na monitorovacie zariadenie - príspevok mesta na zapožičanie zdravotníckych pomôcok - poskytovanie informácií občanom - profesionalita pracovníkov v sociálnych službách - poskytovanie prepravnej služby - dostupnosť zdravotníckych služieb 	<ul style="list-style-type: none"> - chýbajúce mestské zariadenie pre seniorov - dlhé čakacie lehoty na umiestnenie do zariadenia pre seniorov - chýbajúca vývarovňa - chýbajúci systém poskytovania odľahčovacej služby
O- príležitosti	T- ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie komunitného plánu sociálnych služieb - schválený projekt zariadenia pre seniorov s denným centrom a vývarovňou - zamestnanie opatrovateľky, ktorá by bola využívaná na zastupovanie a zabezpečenie odľahčovacej služby formou dobrovoľníckej činnosti - stabilizácia opatrovateľskej služby aj mimo projektov, udržanie primeraného počtu opatrovateľiek - zásadná novelizácia zákonov a právnych noriem - zvyšovanie dôchodkov a iných sociálnych dávok pre seniorov - stabilizácia priestorov pre klubovú činnosť seniorov 	<ul style="list-style-type: none"> - starnutie obyvateľstva (demografia) - nízky príjem seniorov (dôchodok) - nedostatok financií na starostlivosť o seniorov - nevyváženosť zákonných práv a povinností poskytovateľov, klientov a rodinných príslušníkov - nereálne očakávania klientov a rodinných príslušníkov - ukončenie projektu opatrovateľskej služby (nedostatok financií) - nedoriešené a nejasné financovanie sociálnych služieb v súlade so zák. č. 448/2008 o soc. službách - personálne a kvalifikačné štandardy určuje zákon 448/2008, nízko ohodnocuje zákon 553/2003

8.4 SWOT analýza – Rómska komunita a osoby v ťažkých životných situáciách

S- silné stránky	W- slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existujúce komunitné centrá, terénna sociálna práca, MOPS - existujúci projekt Zdravé komunity - úzka spolupráca medzi inštitúciami - novovzniknuté stredisko osobnej hygieny a pracovňa v priestoroch komunitného centra v Podsadku - dostupnosť škôl- ZŠ, SŠ - bezplatný školský autobus - predškolská príprava v komunitných centrách 	<ul style="list-style-type: none"> - nepostačujúce priestory Komunitného centra na Továrenskej ulici - absencia predškolského zariadenia - nízka úroveň vzdelania - nevysporiadané pozemky, neskolaudované stavby - nutná zmena štátneho dávkového systému - absencia jedálne v Základnej škole Podsadek a zabezpečenia teplej stravy na elokovanom pracovisku na Levočskej ulici 22 v Starej Ľubovni
O- príležitosti	T- ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie dostupného bývania pre ohrozené skupiny - predškolské zariadenie - sociálny podnik - prevenčné a vzdelávacie programy - bezplatné kurzy- vzdelávanie a príprava pre trh práce sprostredkované ÚPSVaR 	<ul style="list-style-type: none"> - prognóza demografického vývoja - nedostatok pracovných príležitostí - nevyhovujúce bývanie a absencia cenovo dostupného bývania nižšieho štandardu - úteky rómskych matiek z pôrodnice - nízky vek prvorodičiek - detská prostitúcia - nezdravý spôsob života - vysoká koncentrácia obyvateľov v segregovaných lokalitách - výskyt sociálno-patologických javov a trestnej činnosti - nekontinuálne financovanie terénnej a komunitnej sociálnej práce, MOPS

9 IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH PROBLÉMOV

Na základe analýzy stavu sociálnych služieb, dotazníkového zisťovania, stretnutí fikusových skupín, SWOT analýz a záverov členov pracovnej skupiny boli definované vízie, ciele, priority a opatrenia pre oblasť rozvoja sociálnych služieb v meste Stará Ľubovňa do roku 2024.

Ako hlavné problémy boli v súčasnosti identifikované:

1. Absencia a nízka dostupnosť niektorých sociálnych služieb a sociálnej pomoci z dôvodu:

- absencia dostatočného počtu voľných miest pre seniorov a občanov so zdravotným postihnutím v zariadeniach sociálnych služieb,
- absencia denného stacionára pre seniorov a občanov so zdravotným postihnutím,
- absencia vývarovne a jedálne pre dôchodcov a zdravotne ťažko postihnutých,
- absencia predškolského zariadenia pre deti z MRK,
- absencia kuchyne a jedálne pri Základnej škole v Podsadku,
- absencia bytov nižšieho štandardu, ktoré by boli cenovo dostupné aj pre sociálne slabších obyvateľov,
- absencia bezbariérových organizácií a priestranstiev v meste,
- absencia záchytnej izby pre ľudí pod vplyvom alkoholu,
- absencia krátkodobého ubytovania pre obete domáceho násillia,
- absencia nízkoprahového zariadenia priamo v meste,
- absencia sociálnych služieb mimo bežného pracovného času,
- absencia trvalej komunitnej práce v rizikových lokalitách,
- absencia systému dobrovoľníctva.

2. Nedostatočné využitie jestvujúceho potenciálu na skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb a sociálnej pomoci z dôvodu:

- nedostatočnej informovanosti o možnostiach a podmienkach poskytovania sociálnej služby a sociálnej pomoci,
- nedostatočnej intenzity prevencie a poradenstva,
- nedostatočného využívania kapacít škôl a školských zariadení na trávenie voľného času,
- nedostatočnej možnosti uplatnenia občanov s ŤZP a občanov s nízkym vzdelaním na trhu práce.

10 VÍZIE, CIELE, PRIORITY A OPATRENIA

Vízia sa v strategickom plánovaní používa na vyjadrenie predstavy o budúcnosti. Je to stručná formulácia toho, aký bude želaný stav v danej oblasti v danom časovom horizonte. Vízia stanovuje zmysel a smer ďalšieho postupu.

VÍZIE pre oblasť rozvoja sociálnych služieb v meste Stará Ľubovňa

- zlepšenie prístupu k cenovo dostupným, kvalitným a trvalo udržateľným sociálnym službám na komunitnej úrovni,
- prepojenie a zlepšenie spolupráce subjektov pôsobiacich v sociálnych službách,
- vybudovanie chýbajúcich služieb,
- udržiavanie a trvalé zvyšovanie kvality poskytovania dostupných sociálnych služieb.

STRATEGICKÝ CIEĽ

Mesta Stará Ľubovňa v oblasti rozvoja sociálnych služieb do roku 2024:

- zlepšenie prístupu k cenovo dostupným, kvalitným a trvalo udržateľným sociálnym službám na komunitnej úrovni pre jednotlivé sociálne skupiny:
- rodiny s deťmi a mládež,
- osoby so zdravotným postihnutím,
- seniorov,
- osoby v ťažkých životných situáciách a rómsku komunitu.

Na dosiahnutie tohto cieľa uplatňovať koordinovaný postup všetkých zainteresovaných poskytovateľov sociálnych služieb na území mesta, efektívne využívať jestvujúce personálne, materiálne a finančné zdroje a zamerať sa na získavanie všetkých dostupných finančných zdrojov.

PRIORITY

Priorita 1: Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych a komunitných sociálnych služieb.

Priorita 2: Zlepšiť podmienky marginalizovaných skupín obyvateľov pri začleňovaní do spoločnosti.

Priorita 3: Rozvoj sociálnych služieb, riadenie, financovanie, spolupráca a komunikácia v sociálnej oblasti.

11 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán definuje aktivity, ktoré je potrebné realizovať pre naplnenie cieľov a opatrení. Určuje termín realizácie, zodpovedné subjekty a financovanie. Niektoré aktivity je možné účelne spájať a realizovať v rámci spoločného projektu.

Tabuľka 20 Akčný plán– priority, opatrenia, aktivity komunitného plánu sociálnych služieb

Priorita 1	Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych a komunitných sociálnych služieb	Časový plán	Personálne, prevádzkové, finančné a organizačné podmienky
Opatrenie 1.1.	Udržanie a skvalitnenie siete poskytovaných terénnych sociálnych služieb		
Aktivita 1.1.1	Zabezpečenie kvalifikovaných odborných zamestnancov vykonávajúcich sociálne služby <ul style="list-style-type: none"> - pravidelné preškoľovanie zamestnancov, zabezpečenie supervízií 	priebežne	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 1.1.2	Monitorovanie nových projektov a zapojenie sa do nich po ukončení aktuálneho projektu Podpora opatrovateľskej služby	priebežne	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 1.1.3	Stabilizácia opatrovateľskej služby aj mimo projektov, udržanie primeraného počtu opatrovateľiek podľa aktuálnych požiadaviek klientov	priebežne	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 1.1.4	Zriadiť poskytovanie cenovo dostupnej odľahčovacej služby a iných podporných služieb <ul style="list-style-type: none"> - cez dostupné projekty, príp. formou dobrovoľníckej činnosti, zamestnať pracovníka, ktorý by bol využívaný na zastupovanie opatrovateľiek a poskytovanie odľahčovacej služby 	2021	Mesto Stará Ľubovňa alebo iný poskytovateľ Rozpočet mesta Štrukturálne fondy
Aktivita 1.1.5	Zabezpečiť informovanosť o sociálnych službách <ul style="list-style-type: none"> - pomocou TSP, komunitných pracovníkov - na webovej stránke Mesta, prostredníctvom ďalších médií, - v nemocnici cez sociálneho pracovníka, formou letákov u obvodných lekárov, - priamo na stretnutiach mestských klubov 	Počas celej doby realizácie KP	Sieť poskytovateľov Mesto Stará Ľubovňa

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Aktivita 1.1.6	Podpora sociálnej služby na báze informačných a komunikačných technológií <ul style="list-style-type: none"> - poskytovaním príspevku na túto službu - zlepšením informovanosti klientov o službe 	priebežne	Mesto Stará Ľubovňa Neverejný poskytovateľ
Aktivita 1.1.7	Podpora dobrovoľníckej činnosti a práce svojpomocných skupín <ul style="list-style-type: none"> - poskytovaním dotácií, priestorov na realizáciu aktivít a podobne 	Počas celej doby realizácie KP	Poskytovateľ Rozpočet mesta, granty
Opatrenie 1.2	Rozšíriť sieť sociálnych služieb, zlepšiť ponuku, kvalitu a dostupnosť služieb pre jednotlivé sociálne skupiny		
Aktivita 1.2.1	Zriadiť zariadenie pre seniorov a ľudí odkázaných na pomoc inej osoby, dennou formou a celoročnou pobytovou formou <ul style="list-style-type: none"> - výstavba zariadenia - registrácia denného centra - spustenie činnosti 	2021-2024	Mesto Stará Ľubovňa Rozpočet mesta, granty, VÚC
Aktivita 1.2.2	Podpora poskytovateľov absentujúcich sociálnych služieb <ul style="list-style-type: none"> - poskytnutím priestorov, formou dotácií a podobne 	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa Rozpočet mesta
Aktivita 1.2.3	Zabezpečiť bezbariérové klubové priestory pre seniorov, s možnosťou využitia inými dobrovoľníckymi skupinami – plánované v mestskom zariadení pre seniorov	2024	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 1.2.4	Zabezpečiť núdzové bývanie pre ľudí v krízovej životnej situácii <ul style="list-style-type: none"> - vyčleniť jeden mestský nájomný byt 	2021 2021	Mesto Stará Ľubovňa Rozpočet Mesta Štrukturálne fondy
Aktivita 1.2.5	Podpora rodinného centra a detského klubu <ul style="list-style-type: none"> - prenájom mestských priestorov - podpora formou dotácií na konkrétne projekty 	2021 - 2024	Mesto Stará Ľubovňa Rozpočet mesta Poskytovateľ

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Aktivita 1.2.6	<p>Zriadiť nízkoprahové zariadenie pre mládež spojené s komunitným centrom (mimo lokality Podsadek)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyčleniť pozemok a zapracovať do územného plánu - zabezpečiť projektovú dokumentáciu 	2021-2014	Mesto Stará Ľubovňa Rozpočet Mesta Štrukturálne fondy
Aktivita 1.2.7	<p>Podpora samostatného bývania zdravotne postihnutej osoby</p> <ul style="list-style-type: none"> - poskytovanie priestoru na bývanie mestom - poskytovanie podporných služieb a poradenstva prevádzkovateľom 	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa Neverejný poskytovateľ
Priorita 2	Zlepšiť podmienky marginalizovaných skupín obyvateľov pri začleňovaní do spoločnosti	Časový plán	Personálne, prevádzkové, finančné a organizačné podmienky
Opatrenie 2.2	Poskytovanie sociálnej pomoci a vyhľadávanie osôb ohrozených sociálnym vylúčením		
Aktivita 2.2.1	<p>Opakované zapojenie sa do projektov podporujúcich Komunitné centrá, Terénnu sociálnu prácu, Miestnu občiansku poriadkovú službu iné obdobné projektové aktivity</p> <ul style="list-style-type: none"> - podporiť zjednotenie projektov terénnej sociálnej práce a komunitného centra 	Priebežne	Mesto Stará Ľubovňa Rozpočet mesta Národný projekt
Aktivita 2.2.2	Zabezpečiť kontinuálne pokračovanie činnosti terénnej sociálnej práce, komunitného centra a miestnej občianskej poriadkovej služby na čas medzi projektovými obdobiami	2021-2024	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 2.2.3	Podpora aktívneho starnutia a integrácie fyzických osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti prostredníctvom podpory medzigeneračných dialógov terénnou formou a bezplatným poradenstvom.	Počas celej doby realizácie KP	Sieť poskytovateľov Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 2.2.4	<p>Podpora talentovaných detí pomocou dostupných programov, štipendijných fondov</p> <ul style="list-style-type: none"> - mentorské programy 	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa, školy, sieť poskytovateľov
Aktivita 2.2.5	Podpora rodín s výskytom sociálno-patologických javov prostredníctvom výchovných a sociálnych programov cez finančnú podporu akreditovaných subjektov mestom	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa Sieť poskytovateľov
Aktivita 2.2.6	Zapájanie detí zo znevýhodneného sociálneho	Počas celej doby	Mesto Stará

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

	prostredia do aktivít a programov Mesta - športové a talentové súťaže v školách a cez komunitné centrá	realizácie KP	Ľubovňa, školy
Aktivita 2.2.7	Zabezpečiť dostupné, kontrolované bývanie pre nízkopríjmové skupiny	2021– 2024	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 2.2.8	Vyšpecifikovať pozemky (5 parciel) na výstavbu menších domov pre obyvateľov z rómskej komunity, ktorí si dokážu pozemok kúpiť a pod odborným dozorom sami realizovať stavbu	2021-2024	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 2.2.9	Pripraviť pozemky (5 parciel) na svojpomocnú výstavbu menších domov pre rómskych občanov, pripravovaných a spolufinancovaných neziskovými organizáciami pôsobiacimi v danej oblasti	2021 -2024	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 2.2.10	Predškolské zariadenie pre deti z MRK - Mesto má spracovanú projektovú dokumentáciu pre stavebné povolenie. Je nevyhnutné začať stavebné konanie pre získanie právoplatného stavebného povolenia pre možnosť uchádzať sa o získanie finančného príspevku zo štátnych a/alebo EÚ zdrojov - Ulica Továrenská – začlenenie detí do existujúceho systému materských škôl	2021	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 2.2.11	Vybudovanie školskej jedálne pri Základnej škole v Podsadku	2021-2024	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 2.2.12	Prevádzkovanie strediska osobnej hygieny a pracovne	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa Poskytovateľ sociálnej služby
Aktivita 2.2.13	Spolupráca s cirkvami, občianskymi združeniami pri realizácii podporných projektov	Počas celej doby realizácie KP	Sieť poskytovateľov
Priorita 3	Rozvoj sociálnych služieb, riadenie, financovanie spolupráca a komunikácia v sociálnej oblasti	Časový plán	Personálne, prevádzkové, finančné a organizačné podmienky

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Opatrenie 3.3	Skvalitnenie života obyvateľov mesta a zabezpečenie integrácie		
Aktivita 3.3.1	Pravidelne vyčleňovať finančné krytie v Rozvojovom programe mesta na riešenie bezbariérovosti v meste <ul style="list-style-type: none"> - kultúrny dom - mestský úrad - školy - administratívna budova na Námestí gen. Štefánika 6 	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa Rozpočet mesta Poskytovateľ
Aktivita 3.3.2	Budovanie oddychových zón, športovísk, podpora kultúrnych podujatí	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa Rozpočet Mesta Štrukturálne fondy
Aktivita 3.3.3	Využívať potravinovú pomoc, burzy a bezodplatné darovanie vecí sociálne znevýhodneným občanom	Počas celej doby realizácie KP	Sieť poskytovateľov
Aktivita 3.3.4	Ročne uskutočňovať monitoring plnenia Komunitného plánu sociálnych služieb <ul style="list-style-type: none"> - komisia soc. vecí, rodiny, bytovej politiky a zdravotníctva (k 31. januáru za predchádzajúci rok) predloží mestskému zastupiteľstvu 	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 3.3.5	Realizovať monitoring a zisťovanie potrieb sociálnych služieb <ul style="list-style-type: none"> - účasťou na stretnutiach klubov dôchodcov - komunikáciou s klientmi (holistický prístup) - možnosť vyjadrenia názoru klienta (kniha spokojnosti na oddelení, odkaz pre starostu na webovej stránke mesta, anonymné vyjadrenia do schránky MsÚ) - dotazníkovým zisťovaním 	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 3.3.6	Podpora zamestnávania <ul style="list-style-type: none"> - zriadenie mestského sociálneho podniku, - využívanie aktívnych opatrení ÚPSVaR na zamestnávanie mladých ľudí a dlhodobo nezamestnaných 	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa Rozpočet mesta Štrukturálne fondy ÚPSVaR
Aktivita 3.3.7	Doplnenie kamerového monitorovacieho systému na	Každoročne	Mesto Stará Ľubovňa

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

	<p>území mesta v záujme prevencie kriminality</p> <ul style="list-style-type: none"> - získavanie financií na pravidelnú údržbu 		Štrukturálne fondy
Aktivita 3.3.8	<p>Podpora chránených dielní</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakúpenie tovarov a služieb chránenej dielne 	Počas celej doby realizácie KP	Mesto Stará Ľubovňa
Aktivita 3.3.9	<p>Vypracovať program (v spolupráci s ÚPSVaR) komplexnej práce pre kontrolované bývanie, ktoré vytvára optimálne podmienky pre uplatňovanie individuálnej integrácie, ide o komplexný systém sociálnych služieb pre odkázané a ohrozené skupiny obyvateľov (osamelé matky, nízkopríjmových dôchodcov a pracujúcich Rómov), ktorý by zahŕňal domovníka, pravidelné sociálne poradenstvo, príp. nízkoprahové centrum</p> <ul style="list-style-type: none"> - nájsť vhodný priestor, pripraviť ho na tento účel - hľadať finančné prostriedky na prevádzku 	2021 - 2024	Mesto Stará Ľubovňa

12 ZÁVER

Strategické plánovanie Mesta je nepretržitý proces zabezpečenia rovnováhy medzi cieľmi a možnosťami Mesta v neustále sa meniacom prostredí. Účelom strategického plánovania je stanoviť ciele a spôsob ich dosiahnutia. Strategické plánovanie je tvorivá skupinová činnosť založená na vzájomnej spolupráci a hľadaní optimálnych riešení.

Proces strategického plánovania riadi manažment Mesta, ktorý má celkový prehľad o vnútornom stave mesta a jeho väzbách na vonkajšie prostredie.

Medzi hlavné procesy strategického plánovania patrí:

- programovanie – tvorba strategických dokumentov a výber projektov,
- implementácia – realizácia a financovanie projektov,
- monitorovanie a hodnotenie – zisťovanie, ako projekty prispeli k rozvoju mesta a aktualizácia strategických dokumentov.

Realizácia Komunitného plánu sociálnych služieb v meste Stará Ľubovňa bude pozostávať z vykonávania aktivít navrhnutých v akčnom pláne, ktorý sa bude každoročne prehodnocovať.

Medzi kľúčové úlohy manažmentu Mesta bude patriť:

- realizovať projekty, ktoré prinesú pre mesto želaný efekt a budú trvalo udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu mesta finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- podporovať spoluprácu hlavných aktérov rozvoja mesta a koordinovať ich aktivity,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Stará Ľubovňa na roky 2021 – 2024 je živým dokumentom. Bude reagovať na všetky vnútorné a vonkajšie zmeny a podnety.

13 POUŽITÁ LITERATÚRA

PRACHÁROVÁ, V.: a kol.: *Manuál komunitného plánovania sociálnych služieb*. Bratislava: Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť, Bratislava, 2020.

WOLEKOVÁ, H.: *Komunitné plánovanie sociálnych služieb: Mini príručka*. Bratislava: SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, 2004.

Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020

MATOUŠEK, O.: *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2008.

MATOUŠEK, O.: *Sociální služby*. Praha: Portál, 2011.

STRIEŽENEC, Š.: *Slovník sociálního pracovníka*. Trnava: AD, 1996.

NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2015-2020, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

KONCEPCIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V PREŠOVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI, Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Prešov 2019

14 PRÍLOHY

Príloha A Adresár poskytovateľov sociálnych služieb

MESTO STARÁ ĽUBOVŇA

Obchodná 1

064 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 052/43 152 53, e-mail: mesto@staralubovna.sk

Komunitné centrum

Továrenská č. 1

064 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 0904285209, e-mail: komunitne.centrum@staralubovna.sk

Zriaďovateľ: Mesto Stará Ľubovňa

Príloha B Adresár - Iní poskytovatelia sociálnych služieb na území mesta

Domov pre seniorov

Mierová 88

064 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 052/43 230 31, 42 831 61, e-mail: socialne@ddsl.sk

Zriaďovateľ: Prešovský samosprávny kraj

Dom sv. Anny – Domov sociálnych služieb

Štúrova 5

064 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 052/2388304

Zriaďovateľ: Gréckokatolícka charita, Hlavná 2, 080 01 Prešov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

ŠIAS – ADOS, spol. s.r.o., agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti

Levočská 1,

065 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 052/46 858 16, mobil: 0915 937 631, www.sias-ados.sk

Občianske združenie Monali

Mýtna 48

064 01 Stará Ľubovňa

+421/907/353 621

FB profil: BabyClubMonali Stará Ľubovňa

www.ozmonali.sk

Občianske združenie Ľubovník

Námestie sv. Mikuláša 24/24

064 01 Stará Ľubovňa

<http://www.facebook.com/OZLubovnik>

Spišská katolícka charita, Mobilný hospic Charitas

Nám. gen. Štefánika 7

064 01 Stará Ľubovňa

Tel.: 052/432 20 14

ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj

Podsadek 31

064 01 Stará Ľubovňa

Tel.: 055/728 88 59

Centrum pre deti a rodiny Spišská Belá

Samostatne usporiadaná skupina č.3

Zámocká č.7, Stará Ľubovňa

t. č. 052/2433007, e-mail: skupinasatelit3@gmail.com

Prepravná služba

Elixír zdravia, n.o.

Obchodná 3

064 01 Stará Ľubovňa

0905 727 246 / 0905 727 722, email: info@elixirzdraviasl.sk

Príloha C Adresár – poskytovatelia sociálnych služieb v regióne

Domov sociálnych služieb

Legnava

065 46 Malý Lipník

Telefón: 052/4286117, e-mail: dsslegnava@stonline.sk

Zriaďovateľ: Prešovský samosprávny kraj

Detský domov sv. Klementa Hofbauera

Kláštorná č. 2

065 03 Podolíneč,

Telefón: 052/43 912 47, e-mail: ddkh@slnet.sk

Zriaďovateľ: Biskupstvo Spišské Podhradie

Dom sv. Jána Almužníka

Nová Ľubovňa 775

065 01 Nová Ľubovňa

Telefón: 052/20 10 119, 0911 613 01, e-mail: jan.regeci@caritas.sk

Dom Charitas sv. Demetera – denný stacionár

Údol 55

065 45 Plavnica

Mobil: 0910 842 657

Zariadenie pre seniorov Jarabina

Jarabina č. 212

065 31 Jarabina

Telefón: 052/43 611 76, e-mail: zps.jarabina@gmail.com

Asociácia samaritánov Slovenskej republiky

Lipová Alej 1

065 44 Plaveč

Tel.: +421 52 775 68 66 (24/7 non stop linka), e-mail: info@as-sr.sk

Detské centrum Macík Nová Ľubovňa

Nová Ľubovňa 773

Mobil: 0911706 695, 0903 230 268

www.dcmacik.com

15 DOTAZNÍK

Dotazník pre obyvateľov mesta Stará Ľubovňa za účelom zisťovania potrieb v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Mesto Stará Ľubovňa pripravuje Komunitný plán sociálnych služieb mesta Stará Ľubovňa na obdobie 2021-2024 a preto sa na Vás obraciame s prosbou o spoluprácu pri vyplňaní tohto dotazníka, ktorý nám pomôže identifikovať potreby obyvateľov v sociálnej oblasti. Údaje z vyplneného dotazníka budú použité len pre potreby spracovania komunitného plánu. Za Vašu pomoc a Váš čas pri vyplnení dotazníka Vám ďakujeme. Prosíme o jeho vyplnenie do 31.10.2020.

1. Pohlavie
 - a) Žena
 - b) Muž

2. Veková kategória
 - a) 18-25 rokov
 - b) 26-45 rokov
 - c) 46-62 rokov
 - d) 63-a viac rokov

3. Vzdelanie
 - a) Základné
 - b) SOU bez maturity
 - c) SOU s maturitou
 - d) Úplné stredoškolské
 - e) Vysokoškolské 1. stupňa
 - f) Vysokoškolské 2. stupňa

4. Ako dlho žijete v meste Stará Ľubovňa
 - a) 1 až 5 rokov
 - b) 5 až 10 rokov
 - c) Viac ako 10 rokov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

5. V súčasnosti je Vaše sociálne postavenie nasledovné
- a) Zamestnaný
 - b) Nezamestnaný
 - c) Osamelý rodič
 - d) Občan v hmotnej núdzi
 - e) Občan so zdravotným postihnutím
 - f) Občan po výkone trestu
 - g) Občan bez prístrešia
 - h) Mladý dospelý po náhradnej starostlivosti
6. V prípade potreby by ste uprednostnili vykonávanie sociálnej služby
- a) V domácom prostredí
 - b) V zariadení
7. Aký je Váš resp. Vášho príbuzného súčasný sociálny problém
- a) Problém s mobilitou
 - b) Problém so zabezpečovaním prípravy stravy
 - c) Problém so starostlivosťou o domácnosť
 - d) Problém s uplatňovaním práv a právom chránených záujmov
 - e) Problém s uplatnením na trhu práce z dôvodu zdravotného postihnutia
 - f) Problém s využívaním voľného času
 - g) Problém s bývaním
 - h) Problém s komunikáciou
 - i) Problém so zabezpečovaním osobnej starostlivosti o dieťa
 - j) Iný
8. Akú sociálnu službu využívate Vy, resp. Váš príbuzný, blízky, pri riešení sociálneho problému
- a) Sprostredkovanie osobnej starostlivosti
 - b) Poskytovanie stravovania pre starobných a invalidných dôchodcov
 - c) Opatrovateľská služba
 - d) Prepravná služba
 - e) Požičiavanie pomôcok
 - f) Poskytovanie sociálnej služby v dennom centre pre deti a rodinu, kluby dôchodcov
 - g) Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií
 - h) Poskytovanie sociálnej služby v niektorom zariadení
 - i) Iné
 - j) Nevyužívam

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

9. V prípade, že využívate niektorú sociálnu službu uvedenú v predchádzajúcej otázke, uveďte mieru spokojnosti s poskytovanou sociálnou službou
- a) Nespokojnosť
 - b) Slabá spokojnosť
 - c) Priemerná spokojnosť
 - d) Spokojnosť
 - e) Vysoká spokojnosť
10. Kto Vám poskytol informácie o službe, ktorú chcete využívať alebo už využívate
- a) Človek, ktorý má podobný problém
 - b) Človek, ktorý sociálnu službu už využíva
 - c) Organizácia, ktorá sociálnu službu poskytuje
 - d) Rodina, priatelia, susedia a podobne
 - e) Sociálne siete
 - f) Sociálni pracovníci
 - g) Iné
11. O aké sociálne služby, resp. sociálne zariadenia by ste mali záujem Vy, prípadne Váš blízky
- a) Sociálne poradenstvo
 - b) Opatrovateľská služba
 - c) Prepravná služba
 - d) Odľahčovacia služba
 - e) Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu
 - f) Zariadenie núdzového bývania (nocľaháreň, útulok)
 - g) Zariadenie pre seniorov (domovy dôchodcov)
 - h) Zariadenie opatrovateľskej služby
 - i) Denný stacionár pre seniorov
 - j) Denný stacionár pre deti a mládež, so zdravotným postihnutím
 - k) Denne centrum (kluby dôchodcov)
 - l) Poskytovanie sociálnej služby v jedálni
 - m) Hospic
 - n) Chránené dielne pre absolventov špeciálnych škôl
 - o) Chránené bývanie
 - p) Cenovo dostupné bývanie
 - q) Inštitút vzdelávania
 - r) Starostlivosť o deti do troch rokov (jasle)
 - s) Iné

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

12. Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám, resp. Vášmu príbuznému vyhovovala najviac
- a) Ambulantná
 - b) Terénna
 - c) Pobytová

13. Aký rozsah poskytovania sociálnej služby by Vám resp. Vášmu príbuznému vyhovoval najviac
- a) Určitý počet hodín
 - b) Denne
 - c) Týždenne
 - d) Celoročne

14. Aká sociálna služba alebo zariadenie v súčasnosti v meste Stará Ľubovňa podľa Vás chýbajú

Napíšte odpoveď

15. Z pohľadu prijímateľa sociálnej služby je pre Vás najdôležitejšie
- a) Informovanosť
 - b) Osobná starostlivosť
 - c) Sociálna integrácia
 - d) Využitie voľného času
 - e) Iné

16. Uvažujete o tom, že by ste v blízkej budúcnosti do 5 rokov využili nejakú zo sociálnych služieb
- a) Áno, sám pre seba
 - b) Áno, pre svojich blízkych
 - c) Službu už využívam
 - d) Nie, neuvažujem o tom

17. V prípade, že uvažujete o využití niektorej sociálnej služby pre seba alebo svojich príbuzných, uveďte o aký druh sociálnej služby sa jedná

Napíšte odpoveď

18. Na koho sa obrátite, ak by ste potrebovali získať informácie o niektorej sociálnej službe v meste Stará Ľubovňa

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- a) Na človeka, ktorý má podobný problém
- b) Vyhľadám organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú
- c) Vyhľadám pomoc u priateľov, rodiny
- d) Získam informácie na internete
- e) Kontaktujem oddelenie sociálnych vecí a bytovej politiky na mestskom úrade

19. Ktorým z nasledujúcich skupín obyvateľstva v meste Stará Ľubovňa, by podľa Vás mala byť venovaná väčšia pozornosť

- a) Rodiny s malými deťmi
- b) Rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím
- c) Deti a mládež
- d) Sociálne znevýhodnené skupiny ľudí
- e) Seniori

20. Poznáte nejaké aktívne miestne organizácie pomáhajúce v sociálnej oblasti

Napište odpoveď